

॥ ओं श्री गणेश शारदा गुरुभ्यो नमः ॥

॥ श्री वेदव्यासाय नमः ॥

॥ याजुष सूक्तानि ॥
(द्वितीयो भागः)

For copies of this book please contact-

Shri S. Parameswaran

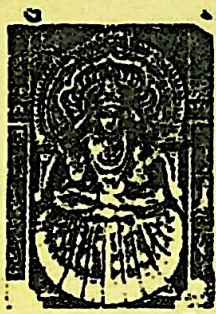
"Vedalaya"

14/52, Manjula,

Pestom Sagar Rd.No.2

Chembur, Mumbai-400 089.

Tel: 2 524 2155

MUTUAL TRUST — FRIENDSHIP -- TOLERANCE—OUR TRADITION

Sri Sankara Jayanthi Celebration Committee

6, Savitha, 70, Pestomsagar, 2nd Road, Tilaknagar P.O., BOMBAY - 89.

Tel. Nos. : 5241864

Date

FOREWORD

Shri Parameswara Sharma has been conducting Veda Classes in Pestom Sagar Chembur, for over two decades, and has trained over a hundred vidyarthiis comprising of a wide range of asthikas covering school children, college boys, office-goers and retired elders. He has been associated with our Shri Sankara Jayanthi Celebration Committee for the past 16 years conducting Rudra-japa-abhisheka-puja along with his disciples.

Shri Parameswara Sharma's teaching skill and the recitation of vedic hymns by his disciples have been appreciated by many eminent vedic scholars and patrons of Religious & Cultural Organisations.

A momentous occasion was in June 1994, when, pleased with the excellent Ghana recitation by a few of Parameswara Sharma's young disciples, and in appreciation of his glorious spiritual service, His Holiness Shri Bharathi Theertha Swamigal, Sringeri Mutt blessed and honoured him with a 'Ponnadai'

Besides conducting veda classes, Shri Parameswara Sharma devotes his available time in compiling Vedic Literature into convenient books, in bold print, very useful to vidyarthi and religious practioners. He has compiled the following books :-

RUDRAM -CHAMAKAM
RUDRA KRAMAM
CHAMAKA KRAMAM
MAHANYASAM
UDAKA SHANTHI
ACHIDRAM
ASWAMEDHAM (1)

Copies of books compiled by Parameswara Sharma were presented to HIS HOLINESS SHRI BHARATHI THEERTHA SWAMIGAL, for His approval & blessings. His Holiness has gone through the books and has expressed His happiness and said that the books are very good and would be useful to the students

Appreciating his effort & dedication, His Holiness has blessed Shri Parameswara Sharma with a *SHREEMUKHAM*.

I, on behalf of the Sri Sankara Jayanthi Celebration Committee, pray to Almighty to bestow upon Shri Parameswara Sharma, a healthy, blissful and long life to continue his noble social service of propagating Vedas and Vedic Culture among the youth and active citizens.

V. Venkitachalam
Secretary

Sri Sankara Jayanthi Celebration Committee

13th September 1999.

॥ ओं गणेश शारदा गुरुभ्यो नमः ॥

॥ श्री वेदव्यासाय नमः ॥

॥ याजुष सूक्तानि ॥

(द्वितीयो भागः)

For Private Circulation Only

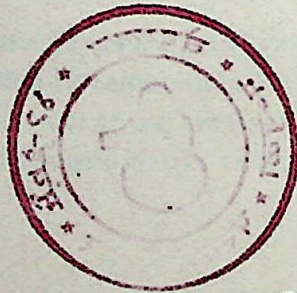
For copies of this book please contact-

Shri Parameswara Sharma

14/52 Manjula, Pestom Sagar

Chembur, Mumbai - 400 089

Tel: 524 2155.

श्री कन्या महा विद्यालया

याजुषसूक्तानि

(द्वितीयो भागः)

॥ विषयानुक्रमणिका ॥

<u>विषयाः</u>	<u>पुटम्</u>
०३८. श्रीरुद्र प्रश्नः	130-168
०३९. चमक प्रश्नः	169-186
०४०. पुरुष सूक्तम्	187-192
०४१. उत्तरनारायणम्	193-194
०४२. महानारायणम्	195-199
०४३. त्रिणाचिकेतम्	200-227
०४४. ब्रह्मोपस्थान मन्त्रः(भूःप्रपद्ये)	228-229
०४५. दिगुपस्थान मन्त्राः (नमः प्राच्यै दिशे)	230-231
०४६. शान्ति पञ्चकम्	232-236
०४७. घोष शान्तिः	237-247
०४८. परिधानीया (नमो ब्रह्मणे)	247-247
०४९. वसोर्द्धारा स्तुतिः	248-252
०५०. यासुगन्धा..	253-253
०५१. याः प्राची रेवतीः	254-254
०५२. सुरास्त्वामभिषिञ्चन्तु	255-257

याजुषसूक्तानि

(द्वितीयो भागः)

॥ विषयानुक्रमणिका ॥

विषयाः

पुटम्

०५३.	दीपाराधन मन्त्राः	
	१. तत्पुरुषाय विद्महे	258-260
	२. यो देवानां प्रथमं	260-263
	३. योऽसौ तपन्नुदेति	264-267
	४. ब्राह्मण एकहोता	268-270
	५. आज्येन जुहोति	271-274
	६. एष वै विभूर्नाम यज्ञः	275-277
०५४.	धूप-दीप-नीराजन मन्त्राः	278-281
०५५.	प्रोक्षण-प्राशन मन्त्राः	282-285
०५६.	आशीर्वाद मन्त्राः	286-287

॥ ओं श्रीगणेश शारदा गुरुभ्यो नमः ॥

॥ श्री वेदव्योसाय नमः ॥

॥ याजुषसूक्तानि ॥

(द्वितीयो भागः)

हरिः ओ(४)म्

[३८] ॥ श्रीरुद्रप्रश्नः ॥

अस्य श्री रुद्राद्ध्याय प्रश्न महामन्त्रस्य

अघोर ऋषिः - अनुष्टुप्छन्दः -

सङ्कर्षण मूर्तिस्वरूपो योऽसावादित्यः

परमपुरुष स्स एष रुद्रो देवता ॥

नमश्शिवायेति बीजम् ।

शिवतरायेति शक्तिः ।

नमस्सोमायेति कीलकम् ।

श्रीसाम्बसदाशिवप्रीत्यर्थे जपे विनियोगः ॥

॥ श्रीरुद्रप्रश्नः ॥

करन्यासः-

अग्निहोत्रात्मने अङ्गुष्ठाभ्यान्नमः ।

दर्शपूर्णमासात्मने तर्जनीभ्यान्नमः ।

चातुर्मास्यात्मने मध्यमाभ्यान्नमः ।

निरूढपशुबन्धात्मने अनामिकाभ्यान्नमः ।

ज्योतिष्टोमात्मने कनिष्ठिकाभ्यान्नमः ।

सर्वक्रत्वात्मने करतलकरपृष्ठाभ्यान्नमः ।

॥ श्रीरुद्रप्रश्नः ॥

अङ्गन्यासः-

अग्निहोत्रात्मने हृदयाय नमः ।

दर्शपूर्णमासात्मने शिरसे स्वाहा ।

चातुर्मास्यात्मने शिखायै वषट् ।

निरूढपशुबन्धात्मने कवचाय हुम् ।

ज्योतिष्टोमात्मने नेत्रत्रयाय वौषट् ।

सर्वक्रत्वात्मने अस्त्राय फट् ।

भूर्भुवस्सुवरोमिति दिग्बन्धः ॥

॥ श्रीरुद्रप्रश्नः ॥

ध्यानम्-

आपाताळ नभस्थलान्त भुवन ब्रह्माण्डमाविस्फुर-
 ज्योतिस्फाटिकलिङ्गमौळि विलसत्पूर्णन्दु वान्तामृतैः ।
 अस्तोकाप्लुत-मेकमीशमनिशं रुद्रानुवाकान् जपन्
 ध्यायेदीप्सित सिद्धये ध्रुवपदं विप्रोऽभिषिञ्चेच्छिवम् ॥

पीठं यस्य धरित्री जलधरकलशं लिङ्गमाकाशमूर्तिम्
 नक्षत्रं पुष्पमाल्यं ग्रहगण कुसुमं चन्द्रवहन्यर्क नेत्रम् ।
 कुक्षिस्सप्तसमुद्रं हिमगिरिशयनं सप्तपाताळपादम्
 वेदंवक्त्रं षडङ्गं दशदिशिवसनं दिव्यलिङ्गन्नमामि ॥

॥ श्रीरुद्रप्रश्नः ॥

ध्यानम्-

ब्रह्माण्डव्याप्तदेहा भसितहिमरुचा भासमानाभुजङ्गैः
 कण्ठेकालाः कपर्दाकलित शशिकला श्चण्डकोदण्डहस्ताः ।
 त्र्यक्षा रुद्राक्षमालाः प्रकटित विभवाश्शाम्भवा मूर्तिभेदाः
 रुद्राः श्रीरुद्रसूक्त प्रकटित विभवा नः प्रयच्छन्तु सौख्यम् ॥

ओं गुणानान्त्वा गुणपतिं ॐ हवामहे
 कविङ्कवीनामुपमश्रवस्तमम् । ज्येष्ठराजं
 ब्रह्मणां ब्रह्मणस्पत आ नश्शृण्वन्नूतिभि
 स्सीदसादनम् ॥

श्रीमहागणपतये नमः ॥

॥ श्रीरुद्रप्रश्नः ॥

शञ्च॑मे॒ मय॑श्चमे॒ प्रि॒यञ्च॑ मेऽनु॒का॒मश्च॑ मे॒
 का॒मश्च॑मे॒ सौम॑न॒सश्च॑मे॒ भ॒द्रञ्च॑मे॒ श्रेय॑श्च मे॒
 वस्य॑श्चमे॒ यश॑श्चमे॒ भग॑श्चमे॒ द्रवि॑णञ्च मे॒
 य॒न्ता च॑मे॒ ध॒र्ता च॑मे॒ क्षे॒मश्च॑मे॒ धृ॒तिश्च॑मे॒
 वि॒श्वञ्च॑मे॒ मह॑श्चमे॒ सँ॒व्वि॒च्च॑मे॒ ज्ञा॒त्रञ्च॑मे॒
 सू॒श्च॑मे॒ प्र॒सू॒श्च॑मे॒ सी॒रञ्च॑मे॒ ल॒यश्च॑ म॒
 ऋ॒तञ्च॑ मेऽमृ॒तञ्च॑ मेऽय॒क्ष्मञ्च॑
 मेऽना॑मयच्च मे जी॒वा॒तुश्च॑ मे दी॒र्घा॒यु॒त्त्वञ्च॑
 मेऽन॑मि॒त्रञ्च॑ मेऽभ॑यञ्च मे सु॒गञ्च॑ मे॒
 श॒य॒नञ्च॑ मे सू॒षा च॑ मे सु॒दि॒नञ्च॑ मे ॥

ओं शान्ति॑श्शान्ति॑श्शान्ति॑ः ॥

॥ श्रीरुद्रप्रश्नः ॥

ओन्नमो भगवते रुद्राय ॥

① नमस्ते रुद्र मन्यव उतो त इषवे नमः ।

नमस्ते अस्तु धन्वने बाहुभ्यामुत ते नमः ॥

या त इषुशिवतमा शिवं बभूव ते धनुः ।

शिवा शरव्या या तव तया नो रुद्र मृडय ॥

या ते रुद्र शिवा तनूरघोरापापकाशिनी ।

तया नस्तनुवा शन्तमया गिरिशन्ता-

भिचाकशीहि ॥

यामिषुङ्गिरिशन्त हस्ते बिभर्ष्यस्तवे ॥

शिवाङ्गिरत्र ताङ्कुरु मा हि ऽसीः पुरुष-

ज्जगत् ॥

॥ श्रीरुद्रप्रश्नः ॥

शिवेन वचसा त्वा गिरिशाच्छा वदामसि ।
 यथा न-स्सर्वमि-ज्जगदयक्ष्म सुमना असत् ।
 अद्ध्यवोच- दधिवक्ता प्रथमो दैव्यो
 भिषक् । अहीश्च सर्वाज्जम्भयन्-त्सर्वाश्च
 यातुधान्यः ॥

असौ यस्ताम्रो अरुण उत बभ्रु-
 स्सुमङ्गलः । ये चेमा रुद्रा अभितो दिक्षु-
 शिश्रता-स्सहस्रशोऽवैषा हेड ईमहे ॥

असौ योऽवसर्पति नीलग्रीवो विलोहितः ।
 उत्तैनङ्गोपा अदृशन्नदृशन्नुदहार्यः । उत्तैन-
 विंश्वा भूतानि स दृष्टो मृडयाति नः ॥

॥ श्रीरुद्रप्रश्नः ॥

नमो॑ अस्तु॒ नील॑ग्री॒वाय॒ सह॑स्रा॒क्षाय॑
मी॒दुषे॑ । अथो॒ ये अस्य॑ सत्त्वानो॒ऽहन्ते॑भ्यो-
ऽकर॑न्नमः ॥

प्रमु॑ञ्च॒ धन्व॑न- स्त्वमु॒भयो- रा॒र्त्नियो-
ज्या॑म् । याश्च॑ ते हस्त॒ इष॑वः॒ परा॒ ता भ॑गवो
वप ॥

अ॒व॒त॒त्य॒ धनु॑स्त्व॒ऽसह॑स्राक्ष॒ शते॑षुधे ।
नि॒शीर्य॑ श॒ल्यानां॑ मु॒खा शि॒वो न॑स्सुमना॒ भव॑ ।
विज्य॑न्धनुः॒ कप॑र्दिनो॒ विश॑ल्यो॒ बाण॑वा॒ऽ
उ॒त । अ॒ने॒श॒न्नस्ये॑षव॒ आ॒भुर॑स्य निष॒ङ्ग॒धिः ॥

॥ श्रीरुद्रप्रश्नः ॥

या ते हेति- मी॒दुष्ट॒म ह॒स्ते ब॒भूव॑ ते
 ध॒नुः । तया॒ऽस्मान् विश्व॑त॒स्त्वम॑य॒क्ष्मया॒
 परि॑ब्भुज ॥

नम॑स्ते अ॒स्त्वायु॑धा॒या-ना॑त॒ताय॑ धृ॒ष्णवे॑ ॥
 उ॒भाभ्या॑मु॒त ते नमो॑ बा॒हुभ्या॑न्त॒व ध॒न्वने॑ ॥
 परि॑ ते ध॒न्वनो॑ हे॒तिर॒स्मान्वृ॑णक्तु विश्व॑तः ।
 अथो॒ य इषु॑धि-स्त॒वारे॒ अस्म॑-न्निधे॒हि तम्॑ ॥

॥ श्रीरुद्रप्रश्नः ॥

नमस्ते अस्तु भगवन्विश्वेश्वराय
महादेवाय त्र्यम्बकाय त्रिपुरान्तकाय
त्रिका(ला)ग्निकालाय कालाग्निरुद्राय
नीलकण्ठाय मृत्युञ्जयाय सर्वेश्वराय
सदाशिवाय (शङ्कराय) श्रीमन्महादेवाय
नमः ॥

(२) नमो हिरण्यबाहवे सेनान्ये दिशाञ्च
पतये नमो-

नमो वृक्षेभ्यो हरिकेशेभ्यः पशूनां पतये नमो
नमस्सस्पिञ्जराय त्विषीमते पथीनां पतये
नमो-

नमो बभ्रुशाय विव्याधिनेऽन्नानां पतये नमो
नमो हरिकेशायोपवीतिने पुष्टानां पतये नमो
नमो भवस्य हेत्यै जगतां पतये नमो
नमो रुद्रायातताविने क्षेत्राणां पतये नमो
नम-स्सूताया-हन्त्याय वनानां पतये नमो

॥ श्रीरुद्रप्रश्नः ॥

नमो॑ रोहि॑ताय स्थ॒पत॑ये वृ॒क्षाणां॑ पत॑ये नमो॑
 नमो॑ म॒न्त्रिणे॑ वाणि॒जाय॑ कक्षा॑णां पत॑ये नमो॑
 नमो॑ भुव॒न्तये॑ वारि॒वस्कृ॑तायौ-ष॒धीनां॑ पत॑ये
 नमो॑-
 नम॑ उ॒च्चैर्घो॑षाया-क्र॒न्दय॑ते पत्ती॒नां पत॑ये नमो॑
 नमः॑ कृ॒त्स्नवी॑ताय॒ धाव॑ते सत्त्व॒नां पत॑ये
 नमः॑ ॥

॥ श्रीरुद्रप्रश्नः ॥

(३) नम॑ स्सह॑मानाय॑ निव्या॒धि॒न॑
 आव्या॒धि॒नीनां॑ पत॑ये नमो॒-
 नमः॑ ककु॒भाय॑ निष॒ङ्गि॒णे स्ते॒नानां॑ पत॑ये नमो॒
 नमो॑ निष॒ङ्गि॒ण इषु॒धि॒मते॑ तस्करा॒णां पत॑ये
 नमो॒-
 नमो॑ वज्र॑ते परि॒वज्र॑ते स्तायू॒नां पत॑ये नमो॒
 नमो॑ निचे॒रवे॑ परि॒चरा॒या-र॑ण्यानां॑ पत॑ये नमो॒
 नम॑-स्सृ॒कावि॒भ्यो जिघा॑ ॐ सद्भ्यो॑ मुष्ण॒तां
 पत॑ये नमो॒-
 नमो॑ऽसि॒मद्भ्यो॑ नक्त॒ज्वर॑द्भ्यः प्रकृ॒न्तानां॑
 पत॑ये नमो॒-

॥ श्रीरुद्रप्रश्नः ॥

नम॑ उ॒ष्णी॒षिणे॑ गि॒रि॒च॒राय॑ कु॒लु॒ञ्चा॒नां प॒तये॑

नमो॑-

नम॑ इ॒षुम॑द्भ्यो ध॒न्वा॒वि॒भ्यश्च॑ वो॒ नमो॑

नम॑ आ॒त॒न्वा॒ने॒भ्यः प्र॒ति॒द॒धाने॑भ्यश्च वो॒ नमो॑

नम॑ आ॒य॒च्छ॑द्भ्यो वि॒सृ॒ज॑द्भ्यश्च वो॒ नमो॑

नमो॑ऽस्य॑द्भ्यो वि॒द्ध्य॑द्भ्यश्च वो॒ नमो॑

नम॑ आ॒सी॒ने॒भ्य-श॒श्या॒ने॒भ्यश्च॑ वो॒ नमो॑

नम॑-स्व॒प॑द्भ्यो जा॒ग्र॑द्भ्यश्च वो॒ नमो॑

नम॑स्ति॒ष्ठ॑द्भ्यो धा॒व॑द्भ्यश्च वो॒ नमो॑

नम॑-स्स॒भा॒भ्य-स्स॒भा॒प॒ति॒भ्यश्च॑ वो॒ नमो॑

नमो॑ अ॒श्वे॒भ्योऽश्व॑प॒ति॒भ्यश्च॑ वो॒ नमः॑ ॥

(४) नम॑ आव्या॒धिनी॑भ्यो वि॒विद्ध्यन्ती॑भ्यश्च
वो नमो॒-

नम॑ उ॒गणा॑भ्यस्तृ॒हती॑भ्यश्च वो नमो॒
नमो॑ गृ॒थ्से॑भ्यो गृ॒थ्स॑पतिभ्यश्च वो नमो॒
नमो॑ ब्रा॒ते॑भ्यो ब्रा॒त॑पतिभ्यश्च वो नमो॒
नमो॑ गु॒णे॑भ्यो गु॒ण॑पतिभ्यश्च वो नमो॒
नमो॑ वि॒रू॒पे॑भ्यो वि॒श्व॒रू॒पे॑भ्यश्च वो नमो॒
नमो॑ म॒हद्भ्यः॑ क्षु॒ल्ल॒के॑भ्यश्च वो नमो॒
नमो॑ र॒थि॑भ्योऽर॒थे॑भ्यश्च वो नमो॒
नमो॑ र॒थे॑भ्यो र॒थ॑पतिभ्यश्च वो नमो॒
नम॑- स्से॒ना॑भ्य- स्से॒ना॑निभ्यश्च वो नमो॒

॥ श्रीरुद्रप्रश्नः ॥

नमः॑ क्षत्त॑भ्य॒ स्सङ्ग्र॑हीतृभ्यश्च॒ वो॒ नमो॑
 नमः॑ स्तक्ष॑भ्यो रथ॒कारे॑भ्यश्च॒ वो॒ नमो॑
 नमः॑ कु॒लाले॑भ्यः॒ क॒र्म॒रे॒भ्यश्च॒॑ वो॒ नमो॑
 नमः॑ पु॒ञ्जि॒ष्टे॒भ्यो॑ नि॒षादे॑भ्यश्च॒ वो॒ नमो॑
 नमः॑ इ॒षुकृ॑द्भ्यो ध॒न्व॒कृ॑द्भ्यश्च॒ वो॒ नमो॑
 नमो॑ मृ॒गायु॑भ्य- श॒श्व॒नि॒भ्यश्च॒॑ वो॒ नमो॑
 नमः॑ श॒श्व॒भ्य- श॒श्व॒प॒ति॒भ्यश्च॒॑ वो॒ नमः॑ ॥

॥ श्रीरुद्रप्रश्नः ॥

(५)	नमो	भवाय	च	रुद्राय	च
नम	शर्वाय	च	पशुपतये	च	
नमो	नीलग्रीवाय	च	शितिकण्ठाय	च	
नमः	कपर्दिने	च	व्युप्तकेशाय	च	
नम	स्सहस्राक्षाय	च	शतधन्वने	च	
नमो	गिरिशाय	च	शिपिविष्टाय	च	
नमो	मीढुष्टमाय		चेषुमते	च	
नमो	ह्रस्वाय	च	वामनाय	च	
नमो	बृहते	च	वरुषीयसे	च	
नमो	वृद्धाय	च	सँवृद्ध्वने	च	
नमो	अग्रियाय	च	प्रथमाय	च	

॥ श्रीरुद्रप्रश्नः ॥

नमः	आशवे	चाजिराय	च
नमः	शशीघ्नियाय	च	शीभ्याय च
नमः	ऊर्म्याय	चावस्वन्याय	च
नमः	स्त्रोतस्याय	च	द्वीप्याय च ॥

॥ श्रीरुद्रप्रश्नः ॥

(६) नमो ज्येष्ठाय च कनिष्ठाय च

नमः	पूर्वजाय	चापरजाय	च
नमो	मद्ध्यमाय	चापगल्भाय	च
नमो	जघन्याय च	बुद्धिन्याय च	
नम	स्सोभ्याय च	प्रतिसर्याय च	
नमो	याम्याय च	क्षेम्याय च	
नम	उर्वर्याय च	खल्याय च	
नम	श्श्लोक्याय	चावसान्याय च	
नमो	वन्याय च	कक्ष्याय च	
नम	श्श्रवाय च	प्रतिश्रवाय च	
नम	आशुषेणाय	चाशुरथाय च	

॥ श्रीरुद्रप्रश्नः ॥

नम॑ श॒शूराय॑ चाव॒भिन्द॑ते च॒
नमो॑ व॒र्मिणे॑ च व॒रूथि॑ने च॒
नमो॑ बि॒ल्मि॑ने च क॒वचि॑ने च॒
नम॑ श॒श्रु॒ताय॑ च श्रु॒तसे॑नाय च॥

॥ श्रीरुद्रप्रश्नः ॥

७	नमो	दुन्दुभ्याय	चाहनन्याय	च
नमो	धृष्णवे	च	प्रमृशाय	च
नमो	दूताय	च	प्रहिताय	च
नमो	निषङ्गिणे		चेषुधिमते	च
नम-	स्तीक्ष्णेषवे		चायुधिने	च
नम-	स्स्वायुधाय	च	सुधन्वने	च
नम-	स्स्रुत्याय	च	पथ्याय	च
नमः	काट्याय	च	नीप्याय	च
नम-	स्सूद्याय	च	सरस्याय	च
नमो	नाद्याय	च	वैशन्ताय	च
नमः	कूप्याय		चावट्याय	च

॥ श्रीरुद्रप्रश्नः ॥

नमो	वर्ष्याय	चावर्ष्याय	च
नमो	मेघ्याय	च विद्युत्याय	च
नम	ईर्द्ध्याय	चातप्याय	च
नमो	वात्याय	च रेष्मियाय	च
नमो	वास्तव्याय	च वास्तुपाय	च ॥

॥ श्रीरुद्रप्रश्नः ॥

(८) नम॑ स्सोमा॒य च॑ रु॒द्राय॑ च॒
 नम॑ स्ता॒म्राय॑ चा॒रुणाय॑ च॒
 नम॑ श॒शङ्गा॒य च॑ प॒शुप॑तये च॒
 नम॑ उ॒ग्राय॑ च॒ भी॒माय॑ च॒
 नमो॑ अ॒ग्रेव॑धाय च॒ दू॒रेव॑धाय च॒
 नमो॑ ह॒न्त्रे च॒ ह॒नीय॑से च॒
 नमो॑ वृ॒क्षेभ्यो॑ ह॒रि॒केशे॑भ्यो
 नम॑ स्ता॒राय॑
 नम॑ श॒शंभ॑वे च॒ म॒योभ॑वे च॒
 नम॑ श॒शङ्क॑राय च॒ म॒यस्क॑राय च॒
 नम॑ शि॒वाय॑ च॒ शि॒वत॑राय च॒

॥ श्रीरुद्रप्रश्नः ॥

नम॑	स्ती॑र्थाय॒ च॒	कू॑ल्याय॒ च॒
नमः॑	पा॑र्याय॒ च॒	चा॑वा॒र्याय॒ च॒
नमः॑	प्र॑तर॒णाय॒ च॒	चो॑त्तर॒णाय॒ च॒
नम॑	आ॑ता॒र्याय॒ च॒	चा॑ला॒द्याय॒ च॒
नम॑	श॑श॒ष्याय॒ च॒	फे॑न्याय॒ च॒
नम॑	स्सि॑क॒त्याय॒ च॒	प्र॑वा॒ह्याय॒ च॑ ॥

॥ श्रीरुद्रप्रश्नः ॥

९	नमः	इरि॒ण्याय॑	च	प्रप॒त्थ्याय॑	च
नमः	किञ्चि॒त्शिला॑य	च	क्षय॑णाय	च	
नमः	कप॒र्दिने॑	च	पुल॒स्तये॑	च	
नमो	गो॒ष्ठ्याय॑	च	गृ॒ह्याय॑	च	
नमः	स्त॒ल्प्याय॑	च	गे॒ह्याय॑	च	
नमः	का॒ट्याय॑	च	गह॒वरे॒ष्ठाय॑	च	
नमो	हृद॒य्याय॑	च	नि॒वे॒ष्ट्याय॑	च	
नमः	पा॒ञ्च॒स॒व्याय॑	च	रज॒स्याय॑	च	
नमः	श॒शु॒ष्क्याय॑	च	हरि॒त्याय॑	च	
नमो	लो॒प्याय॑		चो॒ल॒प्याय॑	च	
नमः	ऊ॒र्व्याय॑	च	सू॒र्म्याय॑	च	

॥ श्रीरुद्रप्रश्नः ॥

नमः॑ प॒र्ण्याय॑ च॒ प॒र्णश॒द्याय॑ च॒
 नमोऽप॒गुर॒मा॒णाय॑ चाभिघ्न॒ते च॒
 नम॑ आ॒क्खि॒द॒ते च॒ प्र॒क्खि॒द॒ते च॒
 नमो॑ वः॒ कि॒रि॒के॒भ्यो॑ दे॒वाना॑ ॐ हृ॒द॒ये॒भ्यो॑
 नमो॑ वि॒क्षी॒ण॒के॒भ्यो॑ नमो॑ वि॒चि॒न्व॒त्के॒भ्यो॑
 नम॑ आ॒नि॒र॒ह॒ते॒भ्यो॑ नम॑ आ॒मी॒व॒त्के॒भ्यः॑ ॥

॥ श्रीरुद्रप्रश्नः ॥

(१०) द्रा॒पे अ॒न्ध॒स॒स्प॒ते द॒रि॒द्र॒त्री॒ल॒लो॒हित॑ ।
 ए॒षां पु॒रु॒षा॒णा॒मे॒षां प॒शू॒नां॑ मा॒ भे॒र्मा॒ऽरो॒ मो
 ए॒षा॒ङ्-कि॒ञ्च॒ना॒म॒म॒त् ॥

या॒ ते रु॒द्र शि॒वा त॒नू शि॒वा
 वि॒श्वा॒ह॒भे॒ष॒जी । शि॒वा रु॒द्र॒स्य॑ भे॒ष॒जी॒ तया॑ नो
 मृ॒ड जी॒व॒से ॥

इ॒मा ॐ रु॒द्राय॑ त॒व॒से क॒प॒र्दि॒ने क्ष॒य॒द्वी॒राय॑
 प्र॒भ॒रा॒म॒हे म॒तिम् । यथा॑ न॒ श॒श॒म॒स॒दि॒द्वि॒प॒दे
 च॒तु॒ष्प॒दे वि॒श्वं पु॒ष्ट॒ङ्-ग्रा॒मे अ॒स्मि॒न्न॒ना॒तु॒रम् ॥

मृ॒डा नो॑ रु॒द्रो॒त नो॑ म॒य॒स्कृ॒धि क्ष॒य॒द्वी॒राय॑
 न॒म॒सा वि॒धेम॑ ते । य॒च्छ॒ञ्च॒ यो॒श्च म॒नु॒रा॒य॒जे

॥ श्रीरुद्रप्रश्नः ॥

पि॒ता तद॑श्याम॒ तव॑ रु॒द्र प्र॑णीतौ ॥

मा नो॑ म॒हान्त॑मु॒त मा॒नो अ॒र्भ॒कं मा न॒
उ॒क्ष॒न्त॑मु॒त मा न॑ उ॒क्षि॒तम् । मा नो॑ व॒धीः
पि॒तरं॑ मो॒त मा॒तरं॑ प्रि॒या मा न॑स्त॒नुवो॑ रु॒द्र
री॒रिषः॑ ॥

मा न॑स्तो॒के त॑नये॒ मा न॒ आयु॑षि॒ मा नो॑
गो॒षु मा नो॑ अ॒श्वेषु॑ री॒रिषः॑ । वी॒रा॒न्मा॒नो रु॒द्र
भा॒मि॒तो व॒धीर॑ह॒विष्म॑न्तो॒ नम॑सा वि॒धेम॑ ते ॥

आ॒रा॒त्ते गो॒घ्न उ॒त पू॒रुष॑घ्ने क्ष॒य॒द्वी॒राय॑
सु॒म्न॒म॒स्मे ते॑ अस्तु । र॒क्षा च॑ नो॒ अधि॑ च
दे॒व ब्रू॒ह्य॒धा च॑ न॒ श॒र्म य॑च्छ॒ द्वि॒ब॒र॒हाः ॥

॥ श्रीरुद्रप्रश्नः ॥

स्तु॒हि श्रु॒तङ्ग॑र्त॒सदँ॑-य्यु॒वानं॑ मृ॒गत्र
 भी॒ममु॑प॒हत्नु॑मु॒ग्रम् । मृ॒डा ज॑रि॒त्रे रु॒द्र स्त॑वा॒नो
 अ॒न्यन्ते॑ अ॒स्मन्नि॑व॒पन्तु॑ से॒नाः ॥

परि॑णो रु॒द्रस्य॑ हे॒तिर्वृ॑णक्तु परि त्वे॒षस्य॑
 दु॒र्मति॑र॒घायोः॑ । अ॒वस्थि॑रा म॒घव॑द्भ्य स्तनु॒ष्व
 मी॒ढ्व स्तो॒काय॑ त॒नया॑य मृ॒डय॑ ॥

मी॒ढुष्ट॑म शि॒वत॑म शि॒वो न॑ स्सु॒मना॑ भव ।
 प॒रमे॑ वृ॒क्ष आ॑यु॒धन्नि॑धाय कृ॒त्तिं व्व॑सा॒न
 आ॒चर॑ पि॒नाकं॑ बिभ्र॒दाग॑हि ॥

वि॒कि॒रिद॑ वि॒लोहि॑त नम॒स्ते अस्तु॑
 भग॑वः । या॒स्ते स॒हस्र॑ हे॒तयो॑ऽन्यम॒स्मन्नि॑-

॥ श्रीरुद्रप्रश्नः ॥

वपन्तु ताः ॥

सहस्राणि सहस्रधा बाहुवोस्तव हेतयः ।
तासामीशानो भगवः पराचीना मूखा कृधि ॥

॥ श्रीरुद्रप्रश्नः ॥

(११) सहस्राणि सहस्रशो ये रुद्रा अधि
 भूम्याम् । तेषां सहस्रयोजनेऽव धन्वानि
 तन्मसि ॥

अस्मिन्महत्यर्णवेऽन्तरिक्षे भवा
 अधि ।

नीलग्रीवा शिशतिकण्ठा शशर्वा अधः
 क्षमाचराः ।

नीलग्रीवा शिशतिकण्ठा दिव रुद्रा
 उपश्रिताः ।

ये वृक्षेषु सस्मिञ्जरा नीलग्रीवा
 विलोहिताः ।

॥ श्रीरुद्रप्रश्नः ॥

ये भू॒ताना॒मधि॑प॒तयो॑ वि॒शि॒खा॒सः॑ क॒प॒र्दि॒नः॑ ।
 ये अ॒न्नेषु॑ वि॒विद्ध्य॑न्ति पा॒त्रेषु॑ पि॒बतो॑ ज॒नान् ।
 ये प॒थां प॑थि॒रक्ष॑य ऐ॒ल॒बृ॒दा य॒व्यु॒धः ।
 ये ती॒र्थानि॑ प्र॒चर॑न्ति सृ॒काव॑न्तो नि॒षड्ङि॑गणः ।
 य ए॒ताव॑न्तश्च भू॒याः सश्च॑ दि॒शो रु॒द्रा
 वि॒तस्त्रि॑रे । तेषां स॒हस्र॑यो॒जने॑ऽव ध॒न्वानि॑
 तन्म॑सि ॥

नमो॑ रु॒द्रेभ्यो॑ ये पृ॒थि॒व्याँ व्ये॑ऽन्त॒रि॒क्षे ये
 दि॒वि येषा॑म॒न्नं-व्वा॑तो व॒रू॒षमि॑ष॒व स्ते॑भ्यो द॒श
 प्रा॒ची-र्द॑श द॒क्षि॒णा द॑श प्र॒ती॒ची-र्द॑शोदी॒ची-

163

॥ श्रीरुद्रप्रश्नः ॥

दर्शो॒द्ध्वा- स्ते॒भ्यो नम॒स्ते नो मृ॒डयन्तु ते
यन्दि॒ष्मो यश्च॑ नो द्वेष्टि॒ तँ॒व्वो जम्भे॑ दधामि ॥

॥ रुद्रप्रश्नः ॥

नमो रु॒द्रेभ्यो॑ ये पृ॒थि॒व्याँ॑ व्ये॒षाम॒न्नमि॒षव॒-
 स्तेभ्यो॑ द॒श प्रा॒ची द॒श दक्षि॑णा द॒श प्र॒तीची॑
 द॒शोदी॑ची द॒शोर्ध्वा॑-स्तेभ्यो॑ नम॒स्ते नो
 मृडय॑न्तु ते यन्दि॒ष्मो यश्च॑ नो द्वेष्टि॒ तँ वो
 जम्भे॑ दधामि ॥

नमो रु॒द्रेभ्यो॑ येऽन्तरि॑क्षे ये॒षाँ व्वा॒त
 इ॒षव॒-स्तेभ्यो॑ द॒श प्रा॒ची द॒श दक्षि॑णा द॒श
 प्र॒तीची॑ द॒शोदी॑ची द॒शोर्ध्वा॑ स्तेभ्यो॑ नम॒स्ते
 नो मृडय॑न्तु ते यन्दि॒ष्मो यश्च॑ नो द्वेष्टि॒ तँ
 वो जम्भे॑ दधामि ॥

॥ रुद्रप्रश्नः ॥

न॒मो रु॒द्रेभ्यो॑ ये दि॒वि येषाँ॑-
 व्व॒रु॒षमि॒षव॒-स्तेभ्यो॑ द॒श प्रा॒ची द॒श दक्षि॒णा
 द॒श प्र॒तीची॑ द॒शोदी॒ची द॒शो॒र्ध्वा स्तेभ्यो॑
 नम॒स्ते नो॑ मृ॒डय॑न्तु ते य॒न्दि॒ष्मो यश्च॑ नो॒
 द्वेष्टि॑ तँ व्वो॒ जम्भे॑ दधामि॥

166

॥ श्रीरुद्रप्रश्नः ॥

त्र्यम्बकै-य्यजामहे सुगन्धिं पुष्टिवर्द्धनम् ।
उर्वारुकमिव बन्धनान्मृत्यो-र्मुक्षीय माऽमृतात् ॥

यो रुद्रो अग्नौ यो अप्सु य ओषधीषु यो
रुद्रो विश्वा भुवनाऽऽविवेश तस्मै रुद्राय नमो
अस्तु ॥

॥ श्रीरुद्रप्रश्नः ॥

तमु॑ष्टु॒हि यस्स्वि॒षु स्सु॒धन्वा॒ यो वि॒श्वस्य॑
 क्षय॑ति भेष॒जस्य॑ । यक्ष्वा॑महे सौम॒नसाय॑ रुद्र-
 नमो॑भि दे॒वमसुर॑न्दुवस्य ॥

अयं॑ मे हस्तो॒ भगवान॑यं मे भग॒वत्तरः॑ ।
 अयं॑ मे वि॒श्वभेष॑जोऽयं शि॒वाभि॑मरू॒शनः॑ ॥

ये ते स॒हस्र॑मयुतं पाशा॒ मृत्यो॑ मर्त्याय॒
 हन्त॑वे । तान् य॒ज्ञस्य॑ मा॒यया॒ सर्वान॑व
 यजामहे ॥

मृत्य॑वे स्वाहा॒ मृत्य॑वे स्वाहा॑ ॥

168

॥ श्रीरुद्रप्रश्नः ॥

ओन्नमो भगवते रुद्राय विष्णवे मृत्युर्मे
पाहि । प्रणानाङ्ग्रन्थिरसि रुद्रो मा
विशान्तकः । तेनान्नेनाप्यायस्व ॥
ओं शान्तिश्शान्तिश्शान्तिः ॥

॥ चमक प्रश्नः ॥

[३९]

① अग्नाविष्णू सजोषसेमा वर्द्धन्तु
वाङ्गिरः। द्युम्नैर्वाजेभिरागतम्॥

वाजश्च मे प्रसवश्च मे प्रयतिश्च मे
प्रसितिश्च मे धीतिश्च मे क्रतुश्च मे
स्वरश्च मे श्लोकश्च मे-

श्रावश्च मे श्रुतिश्च मे ज्योतिश्च मे
सुवश्च मे प्राणश्च मेऽपानश्च मे व्यानश्च
मेऽसुश्च मे-

चित्तञ्च म आधीतञ्च मे वाक्च मे
मनश्च मे चक्षुश्च मे श्रोत्रञ्च मे दक्षश्च मे
बलञ्च म-

170

॥ चमक प्रश्नः ॥

ओजश्च मे सहश्च म आयुश्च मे जरा
च म आत्मा च मे तनूश्च मे शर्म च मे
वर्म च मे-

ऽङ्गानि च मेऽस्थानि च मे परूषि च
मे शरीराणि च मे ॥

॥ चमक प्रश्नः ॥

(२) ज्यैष्ठ्यञ्च म॒ आधिपत्यञ्च मे
म॒न्युश्च मे॒ भाम॑श्च मे॒ऽम॑श्च मे॒ऽम्भ॑श्च मे
जे॒मा च मे॒ महि॑मा च मे-

वरि॑मा च मे॒ प्रथि॑मा च मे॒ वर्ष्मा॑ च
मे॒ द्राघु॑या च मे॒ वृद्ध॑ञ्च मे॒ वृद्धि॑श्च मे
स॒त्यञ्च मे॒ श्रद्धा॑ च मे-

जग॑च्च मे॒ धन॑ञ्च मे॒ वश॑श्च मे॒
त्विषि॑श्च मे॒ क्री॒डा च मे॒ मोद॑श्च मे॒ जा॒तञ्च
मे॒ जनि॑ष्यमाणञ्च मे-

सू॒क्तञ्च मे॒ सु॒कृत॑ञ्च मे॒ वि॒त्तञ्च मे॒
वे॒द्यञ्च मे॒ भू॒तञ्च मे॒ भवि॑ष्यच्च मे॒ सु॒गञ्च

॥ चमक प्रश्नः ॥

सुपथञ्च म-

ऋद्धञ्च म ऋद्धिश्च मे क्लृप्तञ्च मे
 क्लृप्तिश्च मे मतिश्च मे सुमतिश्च मे ॥

(३) शञ्च मे मयश्च मे प्रियञ्च
 मेऽनुकामश्च मे कामश्च मे सौमनसश्च मे
 भद्रञ्च मे श्रेयश्च मे-

वस्यश्च मे यशश्च मे भगश्च मे
 द्रविणञ्च मे यन्ता च मे धर्ता च मे क्षेमश्च
 मे धृतिश्च मे-

विश्वञ्च मे महश्च मे सँव्विच्च मे

॥ चमक प्रश्नः ॥

ज्ञात्रञ्च मे सूश्च मे प्रसूश्च मे सीरञ्च
 मे लयश्च म ऋतञ्च मेऽमृतञ्च
 मेऽयक्ष्मञ्च मे-

sनामयच्च मे जीवातुश्च मे
 दीर्घायुत्वञ्च मेऽनमित्रञ्च मेऽभयञ्च मे
 सुगञ्च मे शयनञ्च मे सूषा च मे सुदिनञ्च
 मे ॥

॥ चमक प्रश्नः ॥

(४) ऊ॒र्क्च॑ मे॒ सू॒नृ॒ता॑ च॒ मे॒ प॒य॒श्च॑ मे॒
 र॒स॒श्च॑ मे॒ घृ॒त॒ज्च॑ मे॒ म॒धु॑ च॒ मे॒ स॒ग्धि॑श्च॒ मे॒
 स॒पी॒ति॑श्च॒ मे॒-

कृ॒षि॑श्च॒ मे॒ वृ॒ष्टि॑श्च॒ मे॒ जै॒त्र॒ज्च॑ म॒
 औ॒द॒भि॒द्य॒ज्च॑ मे॒ र॒यि॑श्च॒ मे॒ रा॒य॑श्च॒ मे॒
 पु॒ष्ट॒ज्च॑ मे॒ पु॒ष्टि॑श्च॒ मे॒-

वि॒भु॑ च॒ मे॒ प्र॒भु॑ च॒ मे॒ ब॒हु॑ च॒ मे॒
 भू॒य॑श्च॒ मे॒ पू॒र्ण॒ज्च॑ मे॒ पू॒र्ण॒ति॒र॒ज्च॑ मे॒ऽक्षि॑ति॒श्च॒
 मे॒ कू॒य॒वा॑श्च॒ मे॒-

ऽन्न॒ज्च॑ मे॒ऽक्षु॑च्च॒ मे॒ ब्री॒ह॒य॑श्च॒ मे॒ य॒वा॑श्च॒
 मे॒ मा॒षा॑श्च॒ मे॒ ति॒ला॑श्च॒ मे॒ मु॒द्गा॑श्च॒ मे॒

॥ चमक प्रश्नः ॥

खल्वा॑श्च मे-

गोधू॑माश्च मे म॒सुरा॑श्च मे
प्रि॒यङ्ग॑वश्च मे ऽण॑वश्च मे श्या॒माका॑श्च मे
नी॒वारा॑श्च मे ॥

॥ चमक प्रश्नः ॥

(५) अश्मा च मे मृत्तिका च मे गिरयश्च
 मे पर्वताश्च मे सिकताश्च मे वनस्पतयश्च
 मे हिरण्यञ्च मेऽयश्च मे-

सीसञ्च मे त्रपुश्च मे श्यामञ्च मे
 लोहञ्च मेऽग्निश्च म आपश्चमेवीरुधश्च म
 ओषधयश्च मे-

कृष्टपच्यञ्च मेऽकृष्टपच्यञ्च मे
 ग्राम्याश्च मे पशव आरण्याश्च यज्ञेन
 कल्पन्ताँ-वित्तञ्च मे वित्तिश्च मे भूतञ्च मे
 भूतिश्च मे-

वसु च मे वसतिश्च मे कर्म च मे

॥ चमक प्रश्नः ॥

शक्तिश्च मेऽर्थश्च म् एमश्च म् इतिश्च मे
गतिश्च मे ॥

(६) अग्निश्च म् इन्द्रश्च मे सोमश्च म्
इन्द्रश्च मे सविता च म् इन्द्रश्च मे सरस्वती
च म् इन्द्रश्च मे-

पूषा च म् इन्द्रश्च मे बृहस्पतिश्च म्
इन्द्रश्च मे मित्रश्च म् इन्द्रश्च मे वरुणश्च
म् इन्द्रश्च मे-

त्वष्टा च म् इन्द्रश्च मे धाता च म्
इन्द्रश्च मे विष्णुश्च म् इन्द्रश्च मेऽश्विनौ च

॥ चमक प्रश्नः ॥

म॒ इन्द्र॑श्च मे-

म॒रुत॑श्च म॒ इन्द्र॑श्च मे॒ विश्वे॑ च मे
 दे॒वा इन्द्र॑श्च मे पृ॒थि॒वी च॑ म॒ इन्द्र॑श्च
 मेऽन्तरि॑क्षञ्च म॒ इन्द्र॑श्च मे-

द्यौश्च॑ म॒ इन्द्र॑श्च मे॒ दिश॑श्च म॒
 इन्द्र॑श्च मे मूर्धा॑ च॑ म॒ इन्द्र॑श्च मे
 प्र॒जाप॑तिश्च म॒ इन्द्र॑श्च मे॥

॥ चमक प्रश्नः ॥

⑨ अ॒७शु॒श्च॑ मे॒ र॒श्मि॒श्च॑ मे॒ऽदा॒भ्य॒श्च॑
 मे॒ऽधि॒पति॒श्च॑ म॒ उपा॒७शु॒श्च॑ मे॒ऽन्तर्या॒म॒श्च॑
 म॒ ऐन्द्र॒वाय॒व॒श्च॑ मे॒ मैत्रा॒वरु॒ण॒श्च॑ म-

आ॒श्विन॒श्च॑ मे॒ प्रति॒प्र॒स्थान॒श्च॑ मे॒
 शु॒क्र॒श्च॑ मे॒ म॒न्थी॒ च॑ म॒ आ॒ग्र॒य॒ण॒श्च॑ मे॒
 वै॒श्व॒दे॒व॒श्च॑ मे॒ द॒ध्रु॒व॒श्च॑ मे॒ वै॒श्वान॒र॒श्च॑ म-

ऋ॒तु॒ग्र॒हा॒श्च॑ मे॒ऽति॒ग्रा॒ह्या॒श्च॑ म॒
 ऐन्द्रा॒ग्न॒श्च॑ मे॒ वै॒श्व॒दे॒व॒श्च॑ मे॒ म॒रु॒त्व॒ती॒या॒श्च॑
 मे॒ मा॒हेन्द्र॒श्च॑ म॒ आ॒दि॒त्य॒श्च॑ मे॒ सा॒वि॒त्र॒श्च॑ मे॒
 सा॒र॒स्व॒त॒श्च॑ मे॒ पौ॒ष्ण॒श्च॑ मे॒
 पा॒त्नी॒व॒त॒श्च॑ मे॒ हा॒रि॒यो॒ज॒न॒श्च॑ मे॒ ॥

॥ चमक प्रश्नः ॥

८ इ॒ध्मश्च॑ मे॒ ब॒रु॒हिश्च॑ मे॒ वे॒दिश्च॑ मे॒
 धि॒ष्णि॒याश्च॑ मे॒ स्तु॒चश्च॑ मे॒ च॒म॒साश्च॑ मे॒
 ग्रा॒वा॒णश्च॑ मे॒ स्वर॑वश्च॒ म-

उ॒पर॒वाश्च॑ मे॒ऽधि॒ष॒व॒णे च॑ मे॒
 द्रो॒ण॒क॒ल॒शश्च॑ मे॒ वा॒य॒व्या॒नि च॑ मे॒ पू॒त॒भृ॒च्च॑
 म॒ आ॒ध॒व॒नी॒यश्च॑ म॒ आ॒ग्नी॒द्ध॒ञ्च॑ मे॒
 ह॒वि॒र्द्वा॒न॒ञ्च॑ मे॒-

गृ॒हाश्च॑ मे॒ स॒दश्च॑ मे॒ पु॒रो॒डा॒शाश्च॑ मे॒
 प॒च॒ताश्च॑ मे॒ऽव॒भृ॒थश्च॑ मे॒ स्व॒गा॒का॒रश्च॑ मे॒॥

॥ चमक प्रश्नः ॥

९ अ॒ग्निश्च॑ मे॒ घ॒र्मश्च॑ मे॒ऽर्कश्च॑ मे॒
 सूर्य॑श्च मे॒ प्रा॒णश्च॑ मे॒ऽश्वमे॒धश्च॑ मे॒ पृथि॒वी
 च॒ मे॒ऽदि॒तिश्च॑ मे-

दि॒तिश्च॑ मे॒ द्यौश्च॑ मे॒ शक्व॑रीर॒ङ्गुल॑यो
 दि॒शश्च॑ मे॒ य॒ज्ञेन॑ क॒ल्पन्ता॒मृक्च॑ मे॒ साम॑ च
 मे॒ स्तोम॑श्च मे॒ यजु॑श्च मे-

दी॒क्षा च॑ मे॒ तप॑श्च म॒ ऋ॒तुश्च॑ मे॒
 व्र॒तञ्च॑ मे॒ऽहो॒रा॒त्रयो॑ वृ॒ष्ट्या बृ॑ह॒द्रथ॑न्त॒रे च॑ मे॒
 य॒ज्ञेन॑ क॒ल्पेता॒म्॥

॥ चमक प्रश्नः ॥

(१०) गर्भा॑श्च मे व॒त्साश्च मे त्र्य॑वि॒श्च मे
 त्र्य॒वी च मे दि॒त्यवाट् च मे दि॒त्यौही च मे
 पञ्चा॑वि॒श्च मे पञ्चा॒वी च मे-

त्रि॒वत्स॑श्च मे त्रि॒वत्सा च मे तु॒र्यवाट्
 च मे तु॒र्यौही च मे प॒ष्ठवाच्च मे प॒ष्ठौही च म
 उ॒क्षा च मे व॒शा च म-

ऋ॒षभ॑श्च मे वे॒हच्च मेऽन॒ड्वाच्च मे
 धे॒नुश्च म आयु॑र्य॒ज्ञेन क॒ल्पतां प्रा॒णो य॒ज्ञेन
 क॒ल्पताम॒पानो य॒ज्ञेन क॒ल्पताँ-व्या॒नो य॒ज्ञेन
 क॒ल्पताँ-

॥ चमक प्रश्नः ॥

चक्षु॑र्य॒ज्ञेन॑ कल्प॒ता ॐ श्रोत्र॑-य्य॒ज्ञेन॑ कल्प॒तां
 मनो॑ य॒ज्ञेन॑ कल्प॒ताँ-व्वाग्य॒ज्ञेन॑ कल्प॒ता-
 मा॒त्मा य॒ज्ञेन॑ कल्प॒ताँ व्य॒ज्ञो य॒ज्ञेन॑
 कल्प॒ताम् ॥

॥ चमक प्रश्नः ॥

(११) एका॑ च मे॒ तिस्र॑श्च मे॒ पञ्च॑ च मे॒
 सप्त॑ च मे॒ नव॑ च म॒ एका॑दश च मे॒
 त्रयो॑दश च मे॒ पञ्च॑दश च मे-

सप्त॑दश च मे॒ नव॑दश म॒
 एक॑वि॒ शति॑श्च मे॒ त्रयो॑वि॒ शति॑श्च मे॒
 पञ्च॑वि॒ शति॑श्च मे॒ सप्त॑वि॒ शति॑श्च मे॒
 नव॑वि॒ शति॑श्च म॒ एक॑त्रि॒ शच्च॑ मे-

त्रय॑स्त्रि॒ शच्च॑ मे॒ चत॑स्रश्च मे॒ ष्टौ॑
 च मे॒ द्वाद॑श च मे॒ षोड॑श च मे॒ वि॒ शति॑श्च
 मे॒ चतु॑र्वि॒ शति॑श्च मे॒ ष्टा॑वि॒ शति॑श्च मे॒

॥ चमक प्रश्नः ॥

द्वा॒त्रि॑ ॐ श॒च्च मे॒ षट्॒त्रि॑ ॐ श॒च्च मे॒
 च॒त्वा॒रि॑ ॐ श॒च्च मे॒ चतु॑श्चत्वारि॑ ॐ श॒च्च
 मे॒ ष॒ष्टा॑चत्वारि॑ ॐ श॒च्च मे॒ वा॒ज॒श्च प्र॒स॒व॒श्चा॑-
 पि॒ज॒श्च॒ क्र॒तु॑श्च॒ सु॒व॒श्च॒ मू॒र्द्धा॑ च॒
 व्य॒श्जि॒य॒-श्चा॒न्त्या॒य॒न॒-श्चा॒न्त्य॑श्च॒ भौ॒व॒न॒श्च॒
 भु॒व॒न॒श्चा॒धि॒प॒ति॑श्च ॥

॥ चमक प्रश्नः ॥

इडा॑ दे॒व॒हू॑ र्म॒नु र्य॒ज्ञनी॑ बृ॒ह॒स्पति॑-
 रु॒क्थाम॑दा॒नि श॑ ॐ सि॒ष॒द्वि॒श्वे दे॒वा स्सू॒क्त॒वाचः॑
 पृ॒थि॒वि मा॒त॒ मा॒मा हि॑ ॐ सी॒ र्म॒धु म॒निष्ये॑ म॒धु
 ज॒निष्ये॑ म॒धु व॒क्ष्यामि॑ म॒धु व॒दिष्यामि॑
 म॒धुम॑ती॒न्दे॒वेभ्यो॑ वा॒चमु॑द्यास ॐ शु॒श्रू॒षे॒ण्यां
 म॒नुष्ये॑भ्य॒स्तं मा॑ दे॒वा अ॒वन्तु॑ शो॒भायै॑
 पि॒तरोऽ॒नु म॑दन्तु ॥

ओं शान्ति॑श्शान्ति॑श्शान्तिः॑ ॥

॥ पुरुष सूक्तम् ॥

[४०] सहस्रशी॒र्षा पुरु॑षः । सह॒स्राक्ष॑
 सह॒स्रपा॑त् । स भूमिं॑ वि॒श्वतो॑ वृ॒त्त्वा ।
 अत्य॑तिष्ठ॒द्वशाङ्गु॑लम् ॥

पुरु॑ष ए॒वेद ॐ सर्व॑म् । यद्भू॒तं व्य॑च्च
 भव्य॑म् । उ॒तामृ॑त॒त्त्वस्ये॑शानः । यद॒न्नेना॑ति॒-
 रो॑हति ॥

ए॒तावा॑नस्य॒ महि॑मा । अतो॒ ज्याया॑ ॐ श॒च
 पू॒रुषः॑ । पादो॑ऽस्य॒ विश्वा॑ भू॒तानि॑ । त्रि॒पाद॑-
 स्या॒मृत॑न्दि॒वि ॥

॥ पुरुष सूक्तम् ॥

त्रि॒पादू॒र्ध्व उ॒दै॒त्पुरु॑षः । पादोऽ॒स्ये॒हा
भवा॑त्पुनः । ततो॒ विष्व॑ङ् व्य॒क्राम॑त् ।
सा॒श॒ना॒न॒श॒ने अ॒भि ॥

तस्मा॑द्वि॒राड॒जाय॑त । वि॒राजो॒ अधि॑
पू॒रुषः॑ । स जा॒तो अत्य॑रिच्यत ।
प॒श्चाद्भू॑मि॒मथो॑ पु॒रः ॥

यत्पुरु॑षेण ह॒विषा॑ । दे॒वा य॒ज्ञम॑तन्वत ।
व॒स॒न्तो अ॑स्यासी॒दाज्य॑म् । ग्री॒ष्म इ॒द्ध्म
श॒शर॑ब्ध॒विः ॥

॥ पुरुष सूक्तम् ॥

स॒प्ता॒स्या॒सन्प॒रि॒धयः॑ । त्रि॒स्स॒प्त॒ स॒मि॒धः॑
कृ॒ताः । दे॒वा य॒द्य॒ज्ञन्त॑न्वा॒नाः । अब॑द्ध्यन्
पु॒रुषं॑ प॒शुम् ॥

तँ॒य्य॒ज्ञं ब॒र्हि॒षि प्रौ॒क्षन् । पु॒रुष॑ज्जा॒त-
म॒ग्रतः॑ । तेन॑ दे॒वा अ॒य॒जन्त॑ । सा॒द्ध्य॒या
ऋ॒षय॑श्च॒ ये ॥

तस्मा॑द्य॒ज्ञात्सर्व॑हु॒तः । संभृ॑तं पृष॒दाज्य॑म् ।
प॒शू ॐ स्ता ॐ श॒च॒क्रे वा॒य॒व्यान् । आ॒र॒ण्यान्
ग्रा॒म्याश्च॒ ये ॥

॥ पुरुष सूक्तम् ॥

तस्माद्यज्ञात्सर्वहुतः । ऋच स्सामानि
जज्ञिरे । छन्दा ॐ सि जज्ञिरे तस्मात् । यजु-
स्तस्मादजायत ॥

तस्मादश्वा अजायन्त । येकेचोभयादतः ।
गावो ह जज्ञिरे तस्मात् । तस्माज्जाता
अजावयः ॥

यत्पुरुषं व्यदधुः । कतिधा व्यकल्पयन् ।
मुखङ्किमस्य कौ बाहू । कावूरू पादा-
वुच्येते ॥

॥ पुरुष सूक्तम् ॥

ब्रा॒ह्म॒णोऽस्य॑ मु॒खमा॑सीत् । बा॒हू रा॒ज॒न्यः
 कृ॒तः । ऊ॒रू तदस्य॑ यद्वै॒श्यः । प॒द्भ्यां शू॒द्रो
 अजा॑यत ॥

च॒न्द्र॒मा म॒न॒सो जा॑तः । चक्षो॑ स्सूर्यो
 अजा॑यत । मु॒खादिन्द्र॑श्चा॒ग्निश्च॑ । प्रा॒णाद्वा॒यु-
 रजा॑यत ॥

नाभ्या॑ आसीद॒न्तरि॑क्षम् । शी॒र्ष्णो द्यौ
 स्सम॑वर्तत । प॒द्भ्यां भूमि॑ दि॒शः श॒श्रोत्रा॑त् ।
 तथा॑ लो॒का अ॑कल्पयन् ॥

॥ पुरुष सूक्तम् ॥

वेदा॒हमे॒तं पु॒रुषं॑ म॒हान्त॑म् । आ॒दि॒त्यव॑र्ण॒-
न्तम॑स॒स्तु पा॒रे । सर्वा॑णि रू॒पाणि॑ वि॒चित्य॑
धी॒रः । ना॒मा॒नि कृ॒त्वाऽभि॒वद॑न् यदास्ते ॥

धा॒ता पु॒रस्ता॒द्यमु॒दाज॑हार । श॒क्रः प्र॒वि॒द्वान्
प्र॒दिश॑ श॒चत॑स्रः । तमे॒वँ वि॒द्वान॒मृत॑ इ॒ह
भ॒वति॑ । ना॒न्यः प॒न्था अ॒यना॑य विद्यते ॥

य॒ज्ञेन॑ य॒ज्ञम॑यजन्त दे॒वाः । ता॒नि ध॒र्माणि॑
प्रथ॑मा॒न्यास॑न् । ते ह॒ नाकं॑ म॒हिमा॑नस्सचन्ते ।
यत्र॑ पूर्वे सा॒द्ध्या स्स॑न्ति दे॒वाः ॥

॥ उत्तरनारायणम् ॥

[४१] अ॒द्भ्य॒ स्सं॑भूतः पृ॒थि॒व्यै र॒साच्च॑ ।

वि॒श्वक॑र्मण॒ स्सम॑वर्त॒ताधि॑ । तस्य॒ त्वष्टा॑

वि॒दध॑द्रूपमेति । तत्पुरु॑षस्य॒ विश्व॑मा॒जान॑मग्रे ॥

वेदा॒हमे॒तं पुरु॑षं म॒हान्त॑म् । आ॒दि॒त्यव॑र्णं

तम॑सः॒ पर॑स्तात् । तमे॒वं वि॒द्वान॑मृत॒ इह॑

भव॑ति । नान्यः पन्था॑ वि॒द्यते॑ऽय॒नाय॑ ॥

प्रजा॑पतिश्चरति॒ गर्भे॑ अ॒न्तः । अ॒जाय॑मानो

बहु॑धा विजायते । तस्य॒ धीराः॒ परि॑ जानन्ति॒

योनि॑म् । मरी॑चीनां प॒दमि॑च्छन्ति वे॒धसः॑ ॥

॥ उत्तरनारायणम् ॥

यो दे॒वेभ्य॒ आ॒त॒प॒ति॒ । यो दे॒वानां॑ पु॒रोहि॑तः ।
 पू॒र्वो यो दे॒वेभ्यो॑ जा॒तः । नमो॑ रु॒चाय॒ ब्राह्म॑ये ।
 रुचं॑ ब्रा॒ह्म- ज्ज॒नय॑न्तः । दे॒वा अ॒ग्रे
 तद॑ब्रुवन् । यस्त्वे॒वं ब्रा॒ह्म॒णो वि॒द्यात् । तस्य॑
 दे॒वा अ॒स॒न्व॒शे ॥

ह्री॑श्च ते ल॒क्ष्मीश्च॒ पत्न्यौ॑ । अ॒हो॒रा॒त्रे
 पा॒र्श्वे । नक्ष॑त्राणि रू॒पम् । अ॒श्विनौ॒ व्या॒त्तम् ॥
 इ॒ष्टं म॑निषाण । अ॒मुं म॑निषाण । सर्वं॑
 म॑निषाण ॥

॥ महानारायणम् ॥

[४२] सहस्रशीरषन्देवँ विश्वाक्षँ विश्व-
शंभुवम् । विश्वन्नारायणन्देवमक्षरं परमं पदम् ।

विश्वतः परमान्नित्यं विश्वन्नारायण ॐ

हरिम् । विश्वमेवेदं पुरुषस्तद्विश्वमुपजीवति ॥

पतिँ-विश्वस्यात्मेश्वर ॐ शाश्वत ॐ शिव-
मच्युतम् । नारायणं महाज्ञेयं विश्वात्मानं
परायणम् ॥

नारायण परो ज्योतिरात्मा नारायणः
परः । नारायण परं ब्रह्मतत्त्व-नारायण परः ।
नारायण परो-दध्याता-दध्याननारायणः परः ॥

॥ महानारायणम् ॥

यच्च किञ्चि-ज्जगत्सर्व-न्दृश्यते ॥
 श्रूयतेऽपि वा । अन्तर्बहिश्च तत्सर्वं व्याप्य
 नारायणस्थितः ॥

अनन्तमव्ययङ्कवि ॐ समुद्रेन्तं विश्व
 शम्भुवम् । पद्मकोशः प्रतीकाश ॐ हृदय-
 ज्वाप्यधोमुखम् ॥

अथो निष्ठ्या वितस्त्यान्ते नाभ्यामुपरि
 तिष्ठति । ज्वालमाला कुलं भाती
 विश्वस्यायतनं महत् ॥

॥ महानारायणम् ॥

सन्तत ॐ शिलाभिस्तु लम्बत्याकोश
सन्निभम् । तस्यान्ते सुषिर ॐ सूक्ष्मन्तस्मिन्
त्सर्वं प्रतिष्ठितम् ॥

तस्य मध्ये महानग्नि विश्वार्चि विश्वतो
मुखः । सोऽग्रभु- ग्विभजन्तिष्ठ- त्राहारमजरः
कविः ॥

तिर्य-गूर्ध्व-मधशशायी रश्मय स्तस्य
सन्तता । सन्तापयति स्वन्देहमापादतल
मस्तकः । तस्य मध्ये वह्निशिखा
अणीयोर्ध्वा व्यवस्थितः ॥

॥ महानारायणम् ॥

नी॒लतो॒यद॑ म॒द्ध्य॒स्था- द्वि॒द्युल्ले॒खेव॑
भा॒स्वरा॑ । नी॒वार॑ शू॒कव॑त्तन्वी पी॒ता भा॑स्व-
त्य॒णू॒पमा॑ ॥

तस्या॑ शि॒शा॒या म॒ध्ये पर॑मा॒त्मा
व्य॒व॒स्थि॒तः । स ब्र॒ह्म स शि॒व स्स॒ हरि॒ स्सेन्द्र॒
स्सोऽक्ष॑रः पर॒म स्स्व॒राट् ॥

ऋ॒त॑ स॒त्यं परं॑ ब्र॒ह्म पु॒रुष॑ङ्कृष्ण-
पि॒ङ्गल॑म् । ऊ॒र्ध्वरे॑तं वि॒रूपा॑क्षं
वि॒श्वरू॑पाय॒ वै नमो॑ नमः॑ ॥

॥ महानारायणम् ॥

ना॒रा॒य॒णा॒य॒ वि॒द्म॒हे॒ वा॒सु॒दे॒वा॒य॒ धी॒म॒हि॒ ।

तन्नो॑ वि॒ष्णुः॑ प्र॒चो॒दया॑त् ॥

वि॒ष्णो॒र्नु॒कँ- वी॒र्या॒णि॒ प्र॒वो॒चँ॒ य्यः॑

पा॒र्था॒वा॒नि॒ वि॒म॒मे॒ र॒जा॑ ॐ॒ सि॒ यो॒ अ॒स्क॒भा॒य॒-

दु॒त्तर॑ ॐ॒ स॒ध॒स्थँ॑ वि॒च॒क्र॒मा॒ण॒ स्त्रे॒धो॒रु॒गा॒यो

वि॒ष्णो॒ र॒रा॒ट॒म॒सि॒ वि॒ष्णोः॑ पृ॒ष्ठ॒म॒सि॒ वि॒ष्णो॒-

॥ श॒ज॒प्त्रे॒स्थो॒ वि॒ष्णो॒स्स्यू॒र॒सि॒ वि॒ष्णो॒ ॥ द॒ध्रु॒व॒म॒सि॒

वौ॒ष्ण॒व॒म॒सि॒ वि॒ष्ण॒वे॒ त्वा॑ ॥

॥ त्रिणाचिकेतम् ॥

[४३]

(१) अयँ॑व्वावयः पव॑ते । सो ऽग्नि-
ना॑चिके॒तः । स यत्प्रा॑ङ्पव॑ते । तदस्य॑ शिरः॑ ।
अथ॑ यद्व॑क्षिणा । स दक्षि॑णः पक्षः॑ । अथ॑
यत्प्र॒त्यक् । तत्पु॑च्छम् । यदु॑दङ्ङ् । स उत्तरः॑
पक्षः॑ । [] ।

अथ॑ यत्सँ॑व्वाति । तदस्य॑ समञ्च॑नञ्च
प्र॒सार॑णञ्च । अथो॑ संप॒दे॒वा॒स्य सा । स ॐ ह॒वा
अ॒स्मै स॒कामः॑ प॒द्यते॑ । यत्का॑मो यज॑ते ।
योऽग्नि॑नाचिके॒तज्चि॑नुते । य उ॑ चैनमे॒वँ व्वे॑द ।
यो ह॒वा अ॒ग्ने-ना॑चिके॒तस्या॑यतनं॑ प्रति॒ष्ठाँ-

॥ त्रिणाचिकेतम् ॥

व्वेद॑ । आ॒यत॑नवान्भवति । गच्छ॑ति प्रति॒ष्ठाम् ।

[] । हिर॑ण्य॒व्वा अ॒ग्ने- ना॑चिके॒तस्या॑त॒नं

प्रति॒ष्ठाम् । य ए॒वँ व्वेद॑ । आ॒यत॑नवान्भवति ॥

गच्छ॑ति प्रति॒ष्ठाम् ॥

यो ह॒वा अ॒ग्ने- ना॑चिके॒तस्य॑ शरी॒रँ व्वेद॑ ।

स शरी॑र ए॒व स्व॒र्ग-ल्लो॒कमे॑ति । हिर॑ण्य॒व्वा

अ॒ग्ने ना॑चिके॒तस्य॑ शरी॒रम् । य ए॒वँ व्वेद॑ । स

शरी॑र ए॒व स्व॒र्गल्लो॒कमे॑ति ।

अथो॒ यथा॑ रु॒क्म उत्त॑प्तो भा॒य्यात् । [] ।

ए॒वमे॒व स तेज॑सा॒ यश॑सा । अ॒स्मिँश्च॑

लो॒केऽमु॑ष्मिँश्च॑ भाति । उ॒रवो॑ ह॒वै ना॒मैते॑

॥ त्रिणाचिके तम् ॥

लो॒काः । येऽव॑रेणादि॒त्यम् ॥

अथ॑ है॒ते वरी॑याँ सो लो॒काः । ये प॑रेणा-
दि॒त्यम् ॥

अ॒न्त॒व॒न्त॑ँ ह॒वा ए॒ष क्ष॒य्यँ- ल्लो॒क-
ज्ज॑यति । योऽव॑रेणादि॒त्यम् ।

अथ॑ है॒षोऽन॑न्त- म॒पा॒र॒मक्ष॑य्यँ- ल्लो॒क-
ज्ज॑यति । यः प॑रेणादि॒त्यम् ॥

अ॒न॒न्त॑ँ ह॒वा अ॒पा॒र॒मक्ष॑य्यँ- ल्लो॒क-
ज्ज॑यति । योऽग्नि॑- त्राचि॒के॒त- जि॒नु॒ते । य उ॑
चै॒नमे॒वँ- व्वे॒द ॥

॥ त्रिणाचिकेतम् ॥

अथो यथा रथे तिष्ठन्पक्षसी पर्यावर्तमाने
 प्रत्यपेक्षते । एवमहोरात्रे प्रत्यपेक्षते । नास्याहो-
 रात्रे लोक-माप्नुतः । योऽग्नि-त्राचिकेत-
 ज्चिनुते । य उ चैनमेव वेद ॥

॥ त्रिणाचिके तम् ॥

(२) उ॒शन् ह॒वै वा॒जश्र॒वस-
स्सर्व॑वेद॒सन्द॑दौ । तस्य॑ ह नचि॑केता॒ नाम॑ पु॒त्र
आ॒स । त॒ ह कु॒मा॒र स॒न्तम् । दक्षि॑णासु
नी॒यमा॑नासु श्रद्धा॑ऽऽवि॒वेश ।

स॒होवा॑च । त॒त् कस्मै॑ मा॒न्दा॑स्य॒सीति॑ ।
द्वि॒तीय॑न्तृ॒तीय॑म् । त॒ ह प॒रीत॑ उवाच । मृ॒त्यवे॑
त्वा द॒दामी॑ति ।

त॒ ह स्मो॑त्थि॒तं- व्वा॒गभि॑- व॒दति॑ । [] ।
गौ॒तम॑कु॒मा॒रमि॑ति ।

स॒होवा॑च । प॒रेहि॑ मृ॒त्योर्गृ॒हान् । मृ॒त्यवे॑ वै

॥ त्रिणाचिकेतम् ॥

त्वाऽदामिति । तँव्वै प्रवसन्तङ्गन्तासीति
होवाच ।

तस्यस्म तिस्रो रात्रीरनाश्वान्गृहे वसतात् ।
स यदि त्वा पृच्छेत् । कुमार कति
रात्रीरवात्सीरिति । तिस्र इति प्रतिब्रूतात् ।

किं प्रथमा ॐ रात्रिमाशना इति । [] । प्रजान्त
इति । किन्द्वातीयामिति । पशू ॐ स्त इति ।
किन्तृतीयामिति । साधुकृत्यान्त इति ।

तँव्वै प्रवसन्तज्जगाम । तस्य ह तिस्रो
रात्रीरनाश्वान्गृह उवास । तमागत्य पप्रच्छ ।

॥ त्रिणाचिके तम् ॥

कु॒मा॒र॒ क॒ति॒ रा॒त्री॒र॒वा॒त्सी॒रि॒ति॒ । ति॒स्र इति॒
प्र॒त्यु॒वाच॑ । [] ।

किं प्र॒थ॒मा॒ रा॒त्रि॒मा॒श॒ना इति॑ । प्र॒जा॒न्त॒
इति॑ । कि॒न्द्भि॒ती॒या॒मि॒ति॑ । प॒शू॒ स्त इति॑ ।
कि॒न्तृ॒ती॒या॒मि॒ति॑ । सा॒धु॒कृ॒त्या॒न्त॒ इति॑ । नम॑स्ते
अस्तु॑ भग॒व इति॑ होवाच ।

वरँ॑ वृ॒णी॒ष्वेति॑ । पि॒तर॑ मे॒व जी॒व॒न्न॒या॒नीति॑ ।
द्वि॒तीयँ॑ वृ॒णी॒ष्वेति॑ । [] । इ॒ष्टा॒पूर्त॑यो मे॒ऽक्षि॑तिं
ब्रू॒हीति॑ होवाच ।

तस्मै॑ है॒त॒म॒ग्नि॒-ना॒चि॒के॒त॒-मु॒वाच॑ । ततो॑ वै

॥ त्रिणाचिके तम् ॥

तस्येष्टापूर्ते नाक्षीयेते । नास्येष्टापूर्ते क्षीयेते ।

योऽग्नि-त्राचिकेत-ज्चिनुते । य उचैनमेवँव्वेद ।

तृतीयँव्वृणीष्वेति । पुनर्मृत्यो र्मेऽपजितिं

ब्रूहीति होवाच । तस्मै हैत-मग्नि-त्राचिकेत-

मुवाच । ततो वै सोऽपपुनर्मृत्युमजयत् । अप

पुनर्मृत्युज्जयति । योऽग्नित्राचिकेतज्चिनुते ।

य उ चैनमेवँव्वेद ॥

प्रजापति र्वै प्रजाकाम-स्तपोऽतप्यत । स

हिरण्यमुदास्यत् । तदग्नौ प्रास्यत् । तदस्मै

नाच्छदयत् ।

॥ त्रिणाचिके तम् ॥

तद्वितीयं प्रास्यत् । तदस्मै नैवाच्छदयत् ।
 तत्तृतीयं प्रास्यत् । [] । तदस्मै नैवाच्छदयत् ।
 तदात्मन्नेव हृदय्येऽग्नौ वैश्वानरे प्रास्यत् ।
 तदस्मा अच्छदयत् । तस्माद्धिरण्य-ङ्कनिष्ठ-
 न्धनानाम् । भुञ्जत्प्रियतमम् । हृदयज ७ हि ।
 स वै तमेव नाविन्दत् । यस्मै
 तान्दक्षिणामनेष्यत् । ता ७ स्वायैव हस्ताय
 दक्षिणायानयत् । तां प्रत्यगृहणात् । [] ।
 दक्षाय त्वा दक्षिणां प्रतिगृहणामीति ।
 सोऽदक्षत दक्षिणां प्रतिगृह्य । दक्षते हवै

॥ त्रिणाचिके तम् ॥

दक्षिणां प्रतिगृह्य । य एवंवेद । एतद्धस्म
वैतद्विद्वाँ सो वाजश्रवसा गोतमाः ।

अप्यनूदेश्यान्दक्षिणां प्रतिगृह्णन्ति ।
उभयेन वयन्दक्षिष्यामह एव दक्षिणां
प्रतिगृह्येति । तेऽदक्षन्त दक्षिणां प्रतिगृह्य ।
दक्षते ह वै दक्षिणां प्रतिगृह्य । य एवंवेद ।
प्रहान्यं व्लीनाति ॥

॥ त्रिणाचिके तम् ॥

(३)

त ७

हैतमेके

पशुबन्ध

ए॒वोत्तर॑वे॒द्या जि॒चिन्व॑ते । उत्तर॑वे॒दि स॑म्मित
 ए॒षोऽग्नि॑रिति॒ वद॑न्तः । तन्न॑ तथा॒ कुर्या॑त् ।
 ए॒तम॑ग्नि॒ङ्कामे॑न॒ व्य॑र्द्धयेत् । स ए॒न॒ङ्कामे॑न॒
 व्यृ॑द्धः । कामे॑न॒ व्य॑र्द्धयेत् ।

सौ॒म्ये वा॒वैन॑म॒ध्वरे॑ चि॒न्वी॑त । यत्र॑ वा
 भू॒यिष्ठा॑ आ॒हुत॑यो हू॒येर॑न् । ए॒तम॑ग्नि॒ङ्कामे॑न॒
 सम॑र्द्धयति । स ए॒न॒ङ्कामे॑न॒ समृ॑द्धः । [] ।
 कामे॑न॒ सम॑र्द्धयति ॥

अथ॑ है॒नं पु॒र॒र॒षयः॑ । उत्तर॑वे॒द्यामे॒व

॥ त्रिणाचिकेतम् ॥

स॒त्रिय॑मचि॒न्वत॑ । ततो॒ वै तेऽवि॑न्दन्त प्र॒जाम् ।
अ॒भिस्व॑र्ग-ल्लो॒क-म॑जयन् । वि॒न्दत॑ ए॒व
प्र॒जाम् । अ॒भिस्व॑र्ग-ल्लो॒क-ज्ज॑यति । योऽग्नि॑
त्राचि॑के॒त-ज्जि॑नुते । य उ॑ चैनमे॒व वे॑द ॥

अथ॑ है॒नं व्वा॒युर् ऋ॒द्धि॑कामः । [] ।
यथा॑ न्यु॒प्तमे॒वोप॑दधे । ततो॒ वै स ए॒तामृ॑द्धि-
मा॒ध्नो॑त् । या॒मिदं॑ व्वा॒युर् ऋ॒द्धः । ए॒तामृ॑द्धि-
मृ॒ध्नो॑ति । या॒मिदं॑ व्वा॒युर् ऋ॒द्धः । योऽग्नि॑-
त्राचि॑के॒त-ज्जि॑नुते । य उ॑ चैनमे॒व वे॑द ॥

अथ॑ है॒नङ्गो॒बलो॑ वा॒र्ष्णः प॒शुका॑मः ।

॥ त्रिणाचिकेतम् ॥

पाङ्क्तमेव चिकये । पञ्च पुरस्तात् ॥
 पञ्च दक्षिणतः । पञ्चपश्चात् । पञ्चोत्तरतः ।
 एकां मद्ध्ये । ततो वै स सहस्रं पशून्
 प्राप्नोत् । प्रसहस्रं पशूनाप्नोति । योऽग्नि-
 नाचिकेत-ज्जिनुते । य उ चैनमेव वेद ॥

अथ हैनं प्रजापति ज्यैष्ठ्यकामो
 यशस्कामः प्रजननकामः । त्रिवृतमेव चिकये ।
 ॥ सप्त पुरस्तात् । तिस्रो दक्षिणतः । सप्त
 पश्चात् । तिस्र उत्तरतः । एकां मद्ध्ये । ततो
 वै स प्रयशो ज्यैष्ठ्यमाप्नोत् । एतां प्रजातिं

॥ त्रिणाचिकेतम् ॥

प्राजायत । यामिदं प्रजाः प्रजायन्ते ।

त्रिवृद्वै ज्यैष्ठ्यम् । माता पिता पुत्रः । [] ।

त्रिवृत्प्रजननम् । उपस्थो योनि-र्मद्ध्यमा ।

प्रयशो ज्यैष्ठ्यमाप्नोति ॥

एतां प्रजातिं प्रजायते । यामिदं प्रजाः
प्रजायन्ते । योऽग्निनाचिकेतज्जिनुते । य उ
चैनमेवँवेद ॥

अथ हैनमिन्द्रो ज्यैष्ठ्यकामः । ऊर्ध्वा
एवोपदधे । ततो वै स ज्यैष्ठ्यमगच्छत् । [] ।
ज्यैष्ठ्यङ्गच्छति । योऽग्निनाचिकेतज्जिनुते ।

॥ त्रिणाचिके तम् ॥

य उ चैनमेवँ व्वेद ॥

अथ हैनमसावादित्य स्स्वर्गकामः ।
प्राचीरेवोपदधे । ततो वै सोऽभिस्वर्ग-ल्लोक-
मजयत् । अभि स्वर्गल्लोकञ्जयति ।
योऽग्निन्नाचिकेतज्जिनुते । य उ चैनमेवँ व्वेद ।

स यदीच्छेत् । [] । तेजस्वी यशस्वी
ब्रह्मवर्चसी स्यामिति । प्राडाहोतु द्विष्या-
दुथ्सर्पेत् । येयं प्रगाद्यशस्वती । सा मा
प्रोर्णोतु । तेजसा यशसा ब्रह्मवर्चसेनेति ।
तेजस्व्येव यशस्वी ब्रह्मवर्चसी भवति ॥

॥ त्रिणाचिकेतम् ॥

अथ यदीच्छेत् । भूयिष्ठं मे श्रद्धधीरन् ।
 भूयिष्ठा दक्षिणा नयेयुरिति । दक्षिणासु
 नीयमानासु प्राच्येहि प्राच्येहीति प्राची जुषाणा
 वेत्त्वाज्यस्य स्वाहेति सुवेणो-पहत्या-हवनीये
 जुहुयात् । [] । भूयिष्ठमेवास्मै श्रद्धधते ।
 भूयिष्ठा दक्षिणा नयन्ति ॥
 पुरीषमुपधाय । चितिक्लृप्तिभि-
 रभिमृश्य । अग्निं प्रणीयोप-समाधाय । चतस्र
 एता आहुती-र्जुहोति ।

॥ त्रिणाचिके तम् ॥

त्वमग्ने रुद्र इति शतरुद्रीयस्य रूपम् ।
 अग्नाविष्णू इति वसोर्द्धारायाः । अन्नपत
 इत्यन्नहोमः । सप्त ते अग्ने समिध
 स्सप्तजिह्वा इति विश्वप्रीः ॥

॥ त्रिणाचिकेतम् ॥

(४)

यां प्रथमा-मिष्टका-मुपदधाति ।

इमन्तया लोकमभिजयति । अथो या
अस्मिँल्लोके देवताः । तासां सायुज्यं
सलोकता-माप्नोति ॥

यान्द्वितीयामुपदधाति । अन्तरिक्ष लोक-
न्तयाऽभिजयति । अथो या अन्तरिक्षलोके
देवताः । तासां सायुज्यं सलोकतामाप्नोति ।

यान्तृतीया- मुपदधाति । अमुन्तया-
लोकमभि- जयति । अथो या अमुष्मिँ-
ल्लोके देवताः । तासां सायुज्यं सलोकता-

॥ त्रिणाचिके तम् ॥

माप्नोति ॥

अथो या अमूरितरा अष्टादश ।
य एवामी उरवश्च वरीया ७ सश्च लोकाः ।
तानेव ताभिरभिजयति । कामचारो हवा
अस्योरुषु च वरीयस्सु च लोकेषु भवति ।
योऽग्निन्नाचिकेतज्जिनुते । यउचैनमेवँव्वेद ॥

सँव्वथ्सरो वा अग्नि नाचिकेतः । तस्य
वसन्त शिशरः । [] । ग्रीष्मो दक्षिणः पक्षः ।
वरूषा उत्तरः । शरत्पुच्छम् ॥ मासाः ॥
कर्मकाराः । अहोरात्रे शतरुद्रीयम् ॥

॥ त्रिणाचिकेतम् ॥

पर्जन्यो वसो॒र्द्धारा॑ । यथा वै पर्जन्य॒ स्सुवृष्टं॑-
 वृष्ट्वा । प्रजाभ्य॒ स्सर्वान्कामान्॑-
 त्संपूरयति । एवमेव स तस्य॒ सर्वान् कामान्-
 त्संपूरयति । योऽग्नि॑न्नाचिकेतज्जिनुते । [] ।
 य उ चैनमेवँ॑ व्वेद ॥

सँव्व॒त्सरो॑ वा अ॒ग्निर्नाचिकेतः॑ । तस्य॑
 वसन्त॑ शिशरः । ग्रीष्मो दक्षिणः पक्षः । वरुषाः
 पुच्छम् । शरदुत्तरः पक्षः । हेमन्तो मद्ध्यम् ।
 पूर्वपक्षा-श्चित्तयः । अपर पक्षाः पुरीषम् ।
 अहोरात्राणीष्टकाः । एष वाव सोऽग्नि-

॥ त्रिणाचिके तम् ॥

र॒ग्नि॒मयः॑ पु॒न॒र्णवः॑ । अ॒ग्नि॒मयो॑ ह॒ वै पु॒न॒र्णवो॑
 भू॒त्वा । स्व॒र्ग-ल्लो॒कमे॑ति । आ॒दि॒त्यस्य॑
 सा॒यु॒ज्यम् । योऽग्नि॑-त्रा॒चिके॑त-ज्चि॒नु॒ते । य उ
 चै॒नमे॒वँ व्वे॑द ॥

॥ त्रिणाचिकेतम् ॥

(५)

ऋचां प्राची महती दिगुच्यते ।
दक्षिणामाहु र्यजुषामपाराम् । अथर्वणा-
मङ्गिरसां प्रतीची । साम्नामुदीची महती
दिगुच्यते ॥

ऋग्भिः पूर्वाहणे दिवि देव ईयते । यजुर्वेदे
तिष्ठति मध्ये अह्नः । सामवेदेनास्तमये
महीयते । वेदैरशून्य-स्त्रिभिरेति सूर्यः ॥

ऋग्भ्यो जाता ॐ सर्वशो मूर्तिमाहुः ।
सर्वागति र्याजुषी हैव शश्वत् । [] । सर्वन्तेज-
स्सामरूप्य ॐ ह शश्वत् । सर्व ॐ हेदं ब्रह्मणा हैव

॥ त्रिणाचिके तम् ॥

सृष्टम् ॥

ऋ॒ग्भ्यो जा॒तं व्वै॒श्यं व्वर्ण॑माहुः । य॒जुर्वे॒द-
इ॒क्ष॒त्रि॒यस्या॑हु॒ र्यो॒निम् । सा॒मवे॒दो ब्रा॑ह्म॒णानां॑
प्र॒सूतिः॑ । पूर्वे॑ पूर्वे॒भ्यो वच॑ ए॒तदू॑चुः ॥

आ॒द॒र॒श-म॒ग्नि-जि॒चिन्वा॒नाः । पूर्वे॑
वि॒श्व॒सृ॒जो-ऽमृ॑ताः । श॒तं- व्व॒र॒ष- स॒ह॒स्रा॒णि ।
दी॒क्षि॒ता स्स॒त्रमा॑सत ॥ [] ॥

तप॑ आ॒सीद्गृ॑ह॒पतिः॑ । ब्र॒ह्म ब्र॒ह्मा॒भव-
त्स्व॒यम् । स॒त्यं ॐ ह॒ हो॒तैषा॑मासीत् ॥
यद्वि॒श्व॒सृ॒ज आ॑सत ॥

॥ त्रिणाचिकेतम् ॥

अ॒मृत॑मे॒भ्य उ॒दगा॑यत् । स॒हस्रं॑ परि॒-
व॒त्स॒रान् । भू॒त ॐ ह॑ प्र॒स्तो॒तैषा॑मासीत् । भ॒वि॒ष्य॒-
त्प्र॒ति॒चा॒हर॑त् ॥

प्रा॒णो अ॒ध्व॒र्युर॑भवत् । इ॒द ॐ स॒र्व ॐ
सि॒षा॒सता॑म् । [] । अ॒पा॒नो वि॒द्वाना॑वृ॒तः ।
प्र॒ति॒प्रा॒ति॒ष्ठद॑ध्व॒रे ॥

आ॒र्त॒वा उ॒पगा॑तारः । स॒द॒स्या ऋ॒त॒वो॒-
॥ मा॒सा॒श्च ।
ऽभव॑न् । अ॒र्द्ध॒मा॒सा॒श्च

च॒म॒सा॒ध्व॒र्य॒वोऽभव॑न् ।

अ॒श ॐ स॒द्-ब्र॑ह्म॒ण-स्ते॒जः । अ॒च्छा॒वा॒कोऽ-

॥ त्रिणाचिके तम् ॥

भ॒व॒द्य॒शः॑ । ऋ॒त॒मेषां॑ प्र॒शा॒स्तासीत्॑ ॥

यद्वि॒श्व॒सृ॒ज आ॒स॒त । [] ।

ऊ॒र्गा॒जा॒न॒मु॒द॒व॒ह॒त् । ध्रु॒व॒गो॒प स्स॒होऽभ॒व॒त् ।

ओ॒जोऽभ्य॑ष्टौ॒द्ग्राव॑ण्णः । यद्वि॒श्व॒सृ॒ज आ॒स॒त ।

अ॒प॒चि॒तिः पो॒त्री॒या॒म॒य॒ज॒त् । ने॒ष्ट्री॒या॒-
म॒य॒ज॒त्त्वि॒षिः॑ । आ॒ग्नी॒द्धा॒द्वि॒दु॒षी स॒त्यम् ।

श्र॒द्धा है॒वा॒य॒ज॒त्स्व॒यम् ॥

इ॒रा॒प॒त्नी वि॒श्व॒सृ॒जाम् ॥ आ॒कू॒ति॒र॒पि॒न॒-
ड्ढ॒विः । [] । इ॒ध्म॒ ह क्षु॒च्चै॒भ्य उ॒ग्रे । तृ॒ष्णा
चा॒व॒ह॒ता॒मु॒भे ॥

॥ त्रिणाचिकेतम् ॥

वा॒गेषा ॐ सु॒ब्रह्म॒ण्यासीत् ॥ छन्दो

यो॒गान् वि॒जान॒ती । क॒ल्प॒त॒न्त्राणि तन्वा॒नाहः ।

स॒ंस्थाश्च॑ सर्व॒शः ॥

अ॒हो॒रा॒त्रे प॒शुपा॒ल्यौ । मु॒हूर्ताः प्रे॒ष्या

अ॒भवन् । मृ॒त्युस्तद॑भवद्भा॒ता । श॒मि॒तो॒ग्रो

वि॒शां प॒तिः ॥ [] ॥

वि॒श्व॒सृ॒जः प्रथ॒मा स्स॒त्रमा॑सत । स॒हस्र॑समं

प्र॒सु॒तेन॑यन्तः । ततो॑ ह जज्ञे भुव॑नस्य गो॒पाः ।

हि॒र॒ण्म॒य॑ श॒शकु॒नि ब्र॒ह्म॒ नाम ॥

येन॑ सूर्य॑ स्तप॑ति तेज॑सेद्धः । पि॒ता पु॒त्रेण॑

॥ त्रिणाचिके तम् ॥

पितृ॒मान् यो॒नियो॒नौ । नावे॑दविन्मनु॒ते तं
बृ॒हन्त॑म् । सर्वा॒नुभु॒मात्मान॑ संपरा॒ये ॥

एष॒ नित्यो॑ म॒हिमा ब्रा॒ह्मण॑स्य । न कर्म॑णा
वर्द्ध॑ते नो कनी॒यान् । [] । तस्यै॒वात्मा प॑द॒वित्तं
विदि॑त्त्वा । न कर्म॑णा लिप्यते पाप॑केन ॥

पञ्च॑पञ्चा॒शत॑ स्त्रि॒वृत् स्सँ॑व्वथ्स॒राः ।
पञ्च॑पञ्चा॒शतः॑ पञ्च॒दशाः॑ । पञ्च॑ पञ्चा॒शत॑
स्सप्त॑द॒शाः । पञ्च॑पञ्चा॒शत॑ एकविं॑शाः ॥

वि॒श्वसृ॑जाँ सह॒स्र सँ॑व्वथ्स॒रम् ।
एते॒न वै वि॒श्वसृ॑ज इदं॑ वि॒श्व-म॑सृजन्त ।

॥ त्रिणाचिकेतम् ॥

यद्विश्वमसृजन्त । तस्माद्विश्वसृजः ॥

विश्वमेना-ननु प्रजायते । ब्रह्मण
स्सायुज्यं सलोकतां य्यन्ति । एतासामेव
देवतानां सायुज्यम् । सार्ष्टितां समान-
लोकतां य्यन्ति ॥

य एतदुपयन्ति । येचैनत्प्राहुः । येभ्यश्चैनत्
प्राहुः । ओम् ॥

॥ ध्रुवमण्डले ब्रह्मोपस्थान मन्त्रः ॥

[४४] भूः प्रपद्ये भुवः प्रपद्ये स्वः प्रपद्ये
 भूर्भुवस्स्वः प्रपद्ये ब्रह्म प्रपद्ये ब्रह्मकोशं प्रपद्ये
 smृतं प्रपद्ये smृतकोशं प्रपद्ये चतुर्जालं
 ब्रह्मकोशय्यं मृत्युर्नाव पश्यति तं प्रपद्ये देवान्
 प्रपद्ये देवपुरं प्रपद्ये परीवृतो वरीवृतो ब्रह्मणा
 वर्मणा सहन्तेजसा कश्यपस्य यस्मै नम
 स्तच्छिरो धर्मो मूर्ध्नि ब्रह्मोत्तराहनु र्यशो
 सधरा विष्णुर् हृदय ॐ सँव्वत्सरः प्रजनन-
 मश्विनौ पूर्वपादावत्रि मद्ध्यं मित्रावरुणावपर-
 पादावग्निः पुच्छस्य प्रथमङ्काण्डन्तत

॥ ध्रुवमण्डले ब्रह्मोपस्थान मन्त्रः ॥

इन्द्रस्ततः प्रजापतिरभय-ञ्चतुर्थं ॐ स वा एष
 दिव्यशशाङ्कवर शिशुमार-स्तं ॐ ह य एवं-
 वेदापपुनर्मृत्युञ्जयति जयति स्वर्गल्लोक-
 नाद्ध्वनि प्रमीयते नाग्नौ प्रमीयते नाप्सु
 प्रमीयते नानपत्यः प्रमीयते लध्वान्नो भवति
 दध्रुवस्त्वमसि दध्रुवस्यक्षितमसि त्वं
 भूतानामधिपतिरसि त्वं भूतानां ॐ श्रेष्ठोऽसि
 त्वां भूतान्युप पर्यावर्तन्ते नमस्ते नमस्सर्वन्ते
 नमो नम शिशुकुमाराय नमः ॥

॥ दिगुपस्थान मन्त्रः ॥

[४५] नमः प्राच्यै दिशे याश्च देवता

एतस्यां प्रतिवसन्त्येताभ्यश्च नमो-

नमो दक्षिणायै दिशे याश्च देवता एतस्यां
प्रतिवसन्त्येताभ्यश्च नमो-

नमः प्रतीच्यै दिशे याश्च देवता एतस्यां
प्रतिवसन्त्येताभ्यश्च नमो-

नम उदीच्यै दिशे याश्च देवता एतस्यां
प्रतिवसन्त्येताभ्यश्च नमो-

नम ऊर्ध्वायै दिशे याश्च देवता एतस्यां
प्रतिवसन्त्येताभ्यश्च नमो-

॥ दि॒गु॒प॒स्थान॑ मन्त्रः ॥

नमोऽध॑रायै दि॒शे या॒श्च दे॒वता॑ ए॒तस्यां॑
प्रति॑वसन्त्ये॒ताभ्य॑श्च॒ नमो॑-

नमोऽवा॑न्तरायै दि॒शे या॒श्च दे॒वता॑ ए॒तस्यां॑
प्रति॑वसन्त्ये॒ताभ्य॑श्च॒ नमो॑-

नमो गङ्गा॑ यमु॒नयो र्म॑द्ध्ये ये वस॒न्ति ते
मे प्र॑सन्नात्मान-श्चि॒रञ्जी॑वितँ-व्व॒द्ध्यन्ति॑

नमो गङ्गा॑ यमु॒नयो र्मु॑निभ्यश्च॒ नमो॑
नमो गङ्गा॑ यमु॒नयो र्मु॑निभ्यश्च॒ नमः॑ ॥

॥ शान्ति पञ्चकम् ॥

[४६]

१ शन्नो मित्रशश्वरुणः । शन्नो
 भवत्त्वर्यमा । शन्न इन्द्रो बृहस्पतिः । शन्नो
 विष्णुरुरुक्रमः । नमो ब्रह्मणे । नमस्ते वायो ।
 त्वमेव प्रत्यक्षं ब्रह्मासि । त्वमेव प्रत्यक्षं ब्रह्म
 वदिष्यामि । ऋतं- व्वदिष्यामि । सत्यं-
 व्वदिष्यामि । तन्मामवतु । तद्वक्तारमवतु ।
 अवतु माम् । अवतु वक्तारम् ।

ओं शान्तिशान्तिशान्तिः ॥

॥ शान्ति पञ्चकम् ॥

(२) शन्नो॑ मि॒त्रश॑ँ॒व्वरु॑णः । शन्नो॑
 भव॑त्त्वर्य॒मा । शन्न॑ इन्द्रो॒ बृह॑स्पतिः । शन्नो॑
 विष्णु॑रुरु॒क्रमः॑ । नमो॑ ब्रह्म॒णे । नम॑स्ते वा॒यो ।
 त्वमे॒व प्र॒त्यक्षं॑ ब्रह्मा॒सि । त्वामे॒व प्र॒त्यक्षं॑
 ब्रह्मा॒वादि॑षम् । ऋ॒तम॑वादिषम् । स॒त्यम॑-
 वादि॑षम् । तन्मा॒मावी॑त् । तद्व॒क्तार॑मावीत् ।
 आ॒वीन्मा॑म् । आ॒वीद्व॒क्तार॑म् ॥

ओं शान्ति॑श्शान्ति॑श्शान्तिः॑ ॥

॥ शान्ति पञ्चकम् ॥

(३) सह नाववतु । सह नौ भुनक्तु ।

सह वीर्यङ्करवावहै । तेजस्विनावधीतमस्तु
मा विद्विषावहै ॥ ओं शान्तिश्शान्तिश्शान्तिः ॥

(४) नमो वाचे याचोदिता याचानुदिता

तस्यै वाचे नमो नमो वाचे नमो वाचस्पतये

नम ऋषिभ्यो मन्त्रकृद्भ्यो मन्त्रपतिभ्यो मा

मामृषयो मन्त्रकृतो मन्त्रपतयः परादु

र्माऽहमृषी-न्मन्त्रकृतो मन्त्रपती- न्परादाँ-

व्वैश्वदेवीँ-व्वाचमुद्यास ॐ शिवामदस्ता-

ञ्जुष्टा- न्देवेभ्य शर्म मे द्यौ शर्म पृथिवी

॥ शान्ति पञ्चकम् ॥

शर्म विश्वमिदज्जगत् ॥

शर्मचन्द्रश्च सूर्यश्च शर्म ब्रह्म प्रजापती ।
 भूतँ-व्वदिष्ये भुवनँ-व्वदिष्ये तेजो वदिष्ये
 यशो वदिष्ये तपो वदिष्ये ब्रह्म वदिष्ये सत्यँ-
 व्वदिष्ये तस्मा अहमिद-मुपस्तरण-मुपस्तृण
 उपस्तरणं मे प्रजायै पशूनां भूयादुपस्तरणमहं
 प्रजायै पशूनां भूयासं प्राणापानौ मृत्योर्मा पातं
 प्राणापानौ मा मा हासिष्टं मधु मनिष्ये मधु
 जनिष्ये मधु वक्ष्यामि मधु वदिष्यामि
 मधुमती- न्देवेभ्यो वाचमुद्यासं शुश्रूषेण्यां
 मनुष्येभ्य- स्तम्मा देवा अवन्तु शोभायै

॥ शान्ति पञ्चकम् ॥

पि॒तरोऽनु॑मदन्तु । ओं शान्ति॒श्शान्ति॒श्शान्तिः॑ ।

(५)

तच्छ॑य्योरावृणीमहे ।

गा॒तुँय्य॒ज्ञाय॑ । गा॒तुँ-य्य॒ज्ञप॑तये । दै॒वीस्व॒स्तिर॑स्तु
नः । स्व॒स्ति मा॑नु॒षेभ्यः॑ । ऊ॒र्ध्व-ज्जि॑गातु
भे॒षज॑म् । शन्नो॑ अस्तु द्वि॒पदे॑ । शञ्च॑तु॒ष्पदे॑ ।

ओं शान्ति॒श्शान्ति॒श्शान्तिः॑ ॥

॥ घोषशान्तिः ॥

[४७]

शन्नो वातः पवतां मातरिश्वा
 शन्नस्तपतु सूर्यः । अहानि शं भवन्तु न शशं
 रात्रिः प्रतिधीयताम् ॥

शमुषा नो व्युच्छतु शमादित्य उदेतु नः ।
 शिवा न शशन्तमाभव सुमृडीका सरस्वति ।
 माते व्योम सन्दृशि ॥

इडायै वास्त्वसि वास्तुमद्वास्तुमन्तो
 भूयास्म मा वास्तोश्छिथस्मह्यवास्तु स्स
 भूयाद्योऽस्मान्द्वेष्टि यज्य वयन्दिष्मः ॥

प्रतिष्ठाऽसि प्रतिष्ठावन्तो भूयास्म मा

॥ घोषशान्तिः ॥

प्रति॑ष्ठाया॑श्चि॒त्स्मह्य॑प्रति॒ष्ठ स्स भू॑याद्योऽस्मा-
न्द्वेष्टि॑ यज्च॑ व॒यन्दि॒ष्मः ॥

आ॒वा॒तु वा॒हि भे॒षजँ॑व्वा॒त-वा॒हि यद्र॑पः ।
त्व॒ँहि वि॒श्वभे॒षजो॑ दे॒वाना॑न्दू॒त ई॒यसे ॥

द्वावि॒मौ वा॒तौ वा॒त आ॒सिन्धो॑रा॒परा॒वतः॑ ।
दक्षं॑ मे अ॒न्य आ॒वा॒तु परा॑ऽन्यो वा॒तु यद्र॑पः ॥

यद॒दो वा॒त ते गृ॒हेऽमृ॑तस्य नि॒धिर् हि॒तः ।
ततो॑ नो दे॒हि जी॒वसे॒ ततो॑ नो धे॒हि भे॒षज॑म् ।
ततो॑ नो म॒ह आ॒वह॑ वा॒त आ॒वा॒तु भे॒षज॑म् ॥

॥ घोषशान्तिः ॥

शंभू-र्मयोभू-र्नो हृदे प्रण आयू ॐ षि
तारिषत् । इन्द्रस्य गृहोऽसि तन्त्वा प्रपद्ये
सगुस्साश्वः । सह यन्मे अस्ति तेन ॥

भूः प्रपद्ये भुवः प्रपद्ये सुवः प्रपद्ये
भूर्भुवस्सुवः प्रपद्ये वायुं प्रपद्येऽनार्ता- न्देवतां
प्रपद्येऽश्मानमाखणं प्रपद्ये प्रजापते ब्रह्मकोशं
ब्रह्म प्रपद्य ओं प्रपद्ये ॥

अन्तरिक्षं म उर्वन्तरं बृहदग्नयः पर्वताश्च
यया वात-स्स्वस्त्या स्वस्तिमान्तया स्वस्त्या
स्वस्ति मानसानि ॥

॥ घोषशान्तिः ॥

प्राणा॑पानौ मृ॒त्यो मा॑ पातं प्राणा॑पानौ
 मा मा॑ हा॒सिष्टं॒ मयि॑ मे॒धां मयि॑ प्र॒जां मय्य॒ग्नि
 स्तेजो॑ दधातु मयि॑ मे॒धां मयि॑ प्र॒जां मयीन्द्र॑
 इन्द्रि॒यन्दधातु॑ मयि॑ मे॒धां मयि॑ प्र॒जां मयि॑ सूर्यो॑
 भ्राजो॑ दधातु ॥

द्यु॒भिर॒क्तुभिः॑ परिपात- म॒स्मान- रि॒ष्टेभि-
 र॒श्विना॑ सौ॒भगेभिः॑ । तन्नो॑ मि॒त्रो वरु॑णो
 माम॑हन्ता-मदि॒ति स्सिन्धुः॑ पृथि॒वी उ॒तद्यौः॑ ॥

क॒या॒न॒शिच॒त्र आ॒भुव॑ दू॒ती स॒दावृ॒ध
 ॥ स्स॒खा । क॒या॒श॒चिष॒ठया॑ वृ॒ता ॥

॥ घोषशान्तिः ॥

कस्त्वा॑ स॒त्यो म॒दानां॑ म॒ ह॒िष्ठो
मथ्स॒दन्ध॑सः । दृ॒ढा-चि॒दा-रु॒जे-व॒सु ॥

अ॒भीषु॒ण स्स॒खीना॑-मवि॒ता-ज॑रितृ॒णाम् ।
श॒तं भ॒वा॒स्यूति॑भिः ॥

वय॑स्सुप॒र्णा उप॑सेदुरि॒न्द्रं प्रि॒यमे॒धा ऋ॑षयो
ना॒धमा॑नाः । अप॑द्ध्वान्तमू॒र्णहि॑ पू॒र्द्धिचक्षु॑
मु॒मुग्ध्य॑स्मा-न्नि॒धये॑व ब॒द्धान् ॥

श॒न्नो दे॒वीर॒भिष्ट॑य॒ आपो॑ भवन्तु पी॒तये॑ ॥
शै॒व्योर॒भिस्र॑वन्तुनः ॥

ई॒शाना॑ वा॒र्याणा॑ङ्-क्षय॑न्ती श॒चर॑ष्णी॒नाम् ॥

॥ घोषशान्तिः ॥

अ॒पो या॑चा॒मि भे॒षज॑म् ॥

सु॒मि॒त्रान् आ॒प ओष॑धय॒ स्सन्तु॑ दु॒र्मि॒त्रा
स्तस्मै॑ भूया॒सु योऽस्मान्द्वेष्टि॑ यज्च॑
व॒यन्दि॒ष्मः ॥

आ॒पोहि॒ष्ठा म॒योभुव॑-स्तान् ऊ॒र्जे द॑धातन ।
म॒हे र॑णा॒य च॑क्ष॒से । यो॒व शि॑श॒वत॑मो
र॒सस्त॑स्य॒ भाज॑यते॒ह नः॑ । उ॒श॒ती॒रिव॑ मा॒तरः॑ ।
तस्मा॑ अ॒रङ्ग॑मा॒मवो॑ यस्य॒ क्षया॑य॒ जिन्व॑थ ।
आ॒पो ज॒नय॑था चनः ॥

॥ घोषशान्तिः ॥

पृथिवी शान्ता साऽग्निना शान्ता सा मे
 शान्ता शुचं शमयतु । अन्तरिक्षं शान्तन्त-
 द्वायुना शान्तन्तन्मे शान्तं शुचं शमयतु ।
 द्यौश्शान्ता साऽऽदित्येन शान्ता सा मे शान्ता
 शुचं शमयतु ॥

पृथिवी शान्तिरन्तरिक्षं शान्ति द्यौ-
 श्शान्ति दिशश्शान्ति- रवान्तरदिशा-श्शान्ति-
 रग्निश्शान्ति- वायुश्शान्ति- रादित्यश्शान्ति-
 श्चन्द्रमाश्शान्ति-र्नक्षत्राणिशान्ति-रापश्शान्ति-
 रोषधयश्शान्ति र्वनस्पतयश्शान्ति गौश्शान्ति-

॥ घोषशान्तिः ॥

र॒जाशा॒न्ति- र॒श्वश॒शान्तिः॒ पु॒रुष॒शान्ति॒ ब्र॒ह्म
शा॒न्ति ब्रा॒ह्मण॒शशान्ति॒- श॒शान्ति॒रे॒व
शा॒न्तिश॒शान्ति॒ मे॒ अस्तु॑ ॥

तयाऽह॑ शान्त्या॒ सर्व॑ शान्त्या॒ मह्य॑न्दि॒पदे॒
चतु॑ष्पदे च॒ शान्ति॑ङ्करोमि॒ शान्ति॑र्मे॒ अस्तु॑
शान्तिः॑ ॥

ए॒ह श्री॒श्च ह्री॒श्च धृ॒तिश्च॒ तपो॑ मे॒धा
प्रति॑ष्ठा श्रद्धा॒ सत्य॑न्धर्मश्चै॒तानि॒ मोति॑ष्ठन्तु-
मनू॑तिष्ठन्तु॒ मामा॑ ॥ श्री॒श्च ह्री॒श्च धृ॒तिश्च॒
तपो॑ मे॒धा प्रति॑ष्ठा श्रद्धा॒ सत्य॑न्धर्मश्चै॒तानि॒

॥ घोषशान्तिः ॥

मा मा हासिषुः ॥

उदायुषा स्वायुषोदोषधीनां रसेनो-
त्पर्जन्यस्य शुष्मेणोदस्था-ममृतां अनु ॥

तच्चक्षुर्देवहितं पुरस्ताच्छुक्रमुच्चरत् ।
पश्येम शरदश्शत-ज्जीवेम शरदश्शत-त्रन्दाम
शरदश्शतं मोदाम शरदश्शतं भवाम
शरदश्शतं शृण्वाम शरदश्शतं प्रब्रवाम
शरदश्शत-मजीतास्याम शरदश्शत-ज्ज्योक्च
सूर्यन्दृशे ॥

य उदगान्महतोऽर्णवा-द्विभ्राजमान-

॥ घोषशान्तिः ॥

स्सरि॒रस्य॒ मद्ध्य॒ात्स मा॑ वृष॒भो लो॑हि॒ताक्ष॒-
स्सूर्यो॑ विप॒श्चिन्म॑नसा पुनातु ॥

ब्रह्म॑ण॒श्चोत॑न्यसि॒ ब्रह्म॑ण आ॒णीस्थो॒
ब्रह्म॑ण आ॒वप॑नमसि धा॒रिते॑यं पृ॒थि॒वी ब्रह्म॑णा
म॒ही धा॑रि॒तमे॑नेन म॒हद॒न्तरि॑क्ष-न्दि॒वन्दा॑धार
पृ॒थि॒वी० स॑दे॒वाँ-य्यद॑हँ-व्वेद॒ तद॑हन्धा॒रया॑णि
मा॒मद्वे॑दोऽधि॒ विस्र॑सत् । मे॒धा॒मनी॑षे मा॒वि॑शता०
स॒मी॒ची भू॒तस्य॒ भव्य॑स्याव॒रुद्ध्यै॒
सर्व॑मा॒युरया॑णि सर्व॑मा॒युरया॑णि ॥

॥ घोषशान्तिः ॥

आभिर्गी॒र्भि यद॑तो॒न ऊ॒नमा॑प्या॒यय॑ हरि॒वो
वर्द्ध॑मानः । य॒दा स्तो॒तृभ्यो॑ महि॑ गो॒त्रा रु॒जासि॑
भूयि॑ष्ठभा॒जो अ॑ध॒ते स्या॑म । ब्र॒ह्म प्रा॒वादि॑ष्म
तन्नो॑ माहा॒सीत् । ओं शान्ति॑श्शान्ति॑श्शान्तिः॑ ॥

[४८] ओ॒न्नमो॑ ब्र॒ह्मणे॑ नमो॑ अ॒स्त्वग्ना॒येन॑मः
पृ॒थि॒व्यै नम॑ ओष॒धीभ्यः॑ । नमो॑ वा॒चे नमो॑
वा॒चस्प॑तये॒ नमो॑ वि॒ष्णवे॑ बृ॒हते॑ करोमि ॥

॥ हरिः॑ ओ(३)म् ॥

॥ वसो॒र्द्धा॒रा स्तुतिः ॥

[४९]

वसो॒र्द्धा॒राञ्जु॒होति॑ वसो॒र्मे॑ धारा॑ऽस॒दिति॑
वा ए॒षा हू॒यते॑ घृ॒तस्य॑ वा ए॒नमेषा॑
धारा॑ऽमु॒ष्मिँ॑ ल॒लोके॑ पि॒न्वमा॒नोप॑तिष्ठ॒त
आज्ये॑न जुहोति॒ तेजो॑ वा आ॒ज्यन्ते॒जो वसो॑-
र्द्धा॒रा तेज॑सै॒वास्मै॑ तेजो॑ऽवरु॒न्धेऽथो॑ कामा॒ वै
वसो॒र्द्धा॒रा कामा॑ने॒वाऽवरु॑न्धे यङ्काम॒येत॑
प्रा॒णान॑स्यान्नाद्यँ॒ वि॒[] छि॑न्द्यामि॒ति वि॒ग्राह॑-
न्तस्य॑ जुहुयात् प्रा॒णाने॒वास्यान्नाद्यँ॑-वि॒च्छिन॑त्ति
यङ्काम॒येत प्रा॒णा-न॑स्यान्नाद्यँ॒ सन्त॑नुया-
मि॒ति सन्त॑तान्तस्य॑ जुहुयात् प्रा॒णाने॒वास्या॑-

॥ वसोर्द्धारा स्तुतिः ॥

त्राद्य० सन्तनोति-

द्वाद॑श द्वाद॑शानि जुहोति द्वाद॑श
मासा॑ स्सँ॑व्वथ्सर स्सँ॑व्वथ्सरेणै॒वास्मा॑
अन्न॑मव रुन्धे-

sन्नञ्च मे॑क्षुच्च म॒ इत्या॑हैतद्वा []

अन्न॑स्य रूप० रूपेणै॒वान्न॑मव रुन्धे-

sग्निश्च म॒ आप॑श्च म॒ इत्या॑हैषा वा

अन्न॑स्य योनि॒ स्सयो॑न्ये॒वान्न॑मव रुन्धे-

sर्द्धेन्द्रा॑णि जुहोति दे॒वता॑ ए॒वाव॑ रुन्धे

यथ्सर्वे॑षा-म॒र्द्धमिन्द्रः॑ प्रति॒ तस्मा॑दिन्द्रो

॥ वसोद्धारा स्तुतिः ॥

दे॒व॒ता॒नां॑ भू॒यि॒ष्ठ॒भा॒क्त॒म॒ इन्द्र॒मु॒त्त॒र॒मा॒हेन्द्रि॒य॒-
मे॒वा॒स्मि॒-न्नु॒परि॒ष्टा॒द्व॒धा॒ति॒-

य॒ज्ञा॒यु॒धा॒नि॑ जु॒हो॒ति॑ य॒ज्ञो[] वै य॒ज्ञा॒यु॒धा॒नि॑
य॒ज्ञमे॒वा॒व रु॒न्धेऽथो॑ ए॒तद्वै य॒ज्ञस्य॑ रू॒प॒ॐ
रू॒पे॒णै॒व य॒ज्ञम॒व॒रु॒न्धे॒-

ऽव॒भृ॒थ॒श्च॑ मे॒ स्व॒गा॒का॒र॒श्च॑ म॒ इ॒त्या॒ह
स्व॒गा॒कृ॒त्या॒-

अ॒ग्नि॒श्च॑ मे॒ घ॒र्म॒श्च॑ म॒ इ॒त्या॒है॒तद्वै
ब्र॒ह्म॒व॒र्च॒स॒स्य॑ रू॒प॒ॐ रू॒पे॒णै॒व ब्र॒ह्म॒व॒र्च॒स॒-
म॒व॒रु॒न्धे॒-

॥ वसोद्धारा स्तुतेः ॥

ऋक्च॑ मे॒ साम॑ च॒ म॒ इत्या॑है[]तद्वै
 छन्द॑सा ॐ रूप॑ ॐ रूपेणै॒व छन्दा॑ ॐ स्यव॑रुन्धे-
 गर्भा॑श्च मे॒ व॒थ्साश्च॑ म॒ इत्या॑हैतद्वै
 पशूना॑ ॐ रूप॑ ॐ रूपेणै॒व पशू॑नवरुन्धे-
 कल्पा॑-ज्जुहोत्य-क॒ळ॒प्तस्य॑ क॒ळ॒प्त्यै
 युग्म॑दयुजे जुहोति मिथु॑नत्वायो- त॒राव॑ती
 भवतोऽभि॑क्रान्त्या-
 एका॑ च मे ति॒स्रश्च॑ म॒ इत्या॑ह देवछन्द॑स-
 व्वा॑ एका॑ च ति॒स्रश्च॑ []
 मनु॑ष्यछन्द॑स-ज्वत॑स्र-श्चाष्टौ च देवछन्द॑स-

॥ वसोद्धारा स्तुतिः ॥

ज्वै॒व म॑नुष्य॒छन्द॑स-ज्वा॒वरु॑न्ध-

आ त्रय॑स्त्रि॒ शतो॑ जुहोति त्रय॑स्त्रि॒ शद्वै

दे॒वता॑ दे॒वता॑ ए॒वावरु॑न्ध-

आऽष्टा॑च॒त्वारि॑ शज्जुहो-त्य॒ष्टाच॑त्वारि॒ श-

शद॑क्षरा॒ जगती॑ जागताः प॒शवो॑ जग॒त्यैवा॒स्मै
प॒शून्वरु॑न्धे-

वाज॑श्च प्रस॒वश्चेति॑ द्वाद॒शज्जु॑होति

द्वाद॑श॒ मासा॑ स्सँ॒व्वथ्स॒र स्सँ॒व्वथ्स॒र ए॒व प्रति॑
तिष्ठति॑ ॥

॥ यासुगन्धा इत्यादि मन्त्राः ॥

[५०] यासुगन्धा॑ रसा॑ वर्णा॑ बलञ्च॑ निहि॑ते उ॒भे ।

तास्तु॑ आप॑ शि॒शवा॑ स्सन्तु॑ सु॒कृतं॑ प्रव॑हन्तु ते ॥

या ऊ॒र्जम॑भिषि॒ज्वन्ति॑ दे॒वेन॑ प्रे॒षिता॑ म॒हीम् ।

तास्तु॑ आप॑ शि॒शवा॑ स्सन्तु॑ सु॒कृतं॑ प्रव॑हन्तु ते ॥

यासा॑-न्निष्क्रम॑णे सर्व॑न्तदि॒द-ज्जा॑यते जग॑त् ।

तास्तु॑ आप॑ शि॒शवा॑ स्सन्तु॑ सु॒कृतं॑ प्रव॑हन्तु ते ॥

यासा॑मि॒मे त्रयो॑ वे॒दास्तेज॑सा यश॑सा वृ॒ताः ।

तास्तु॑ आप॑ शि॒शवा॑ स्सन्तु॑ सु॒कृतं॑ प्रव॑हन्तु ते ॥

॥ याः प्राचीरित्यादि मन्त्राः ॥

[५१] याः प्राची रेवतीराप-स्त्रवन्ति शुक्राः ।

तास्तु आपश्शिवा स्सन्तु सुकृतं प्रवहन्तु ते ॥

या दक्षिणा रेवतीराप-स्त्रवन्ति शुक्राः ।

तास्तु आपश्शिवा स्सन्तु सुकृतं प्रवहन्तु ते ॥

याः प्रतीची रेवतीराप-स्त्रवन्ति शुक्राः ।

तास्तु आपश्शिवा स्सन्तु सुकृतं प्रवहन्तु ते ॥

या उदीची रेवतीराप-स्त्रवन्ति शुक्राः ।

तास्तु आपश्शिवा स्सन्तु सुकृतं प्रवहन्तु ते ॥

या ऊर्ध्वा रेवतीराप-स्त्रवन्ति शुक्राः ।

तास्तु आपश्शिवा स्सन्तु सुकृतं प्रवहन्तु ते ॥

॥ सुरास्त्वामित्यादि मन्त्राः ॥

[५२] सुरास्त्वामभिषिञ्चन्तु ब्रह्म विष्णु महेश्वराः।

वासुदेवो जगन्नाथ स्तथा सङ्कर्षणो विभुः॥

प्रद्युम्न-श्चानिरुद्धश्च भवन्तु विजयाय ते।
आखण्डलोऽग्निर्भगवान् यमो वै निर्ऋतिस्तथा॥

वरुणः पवनश्चैव धनाद्ध्यक्षस्तथा शिवः।
ब्रह्मणा सहिताः सर्वे दिक्पालाः पान्तु ते सदा॥

कीर्तिर्लक्ष्मीर्धृतिर्मैधा पुष्टिश्श्रद्धा क्रियामतिः।
बुद्धिर्लज्जा वपुश्शान्तिः कान्तिस्तुष्टिश्च मातरः॥
एतास्त्वामभिषिञ्चन्तु देवपत्न्याः स्समागताः।

आदित्या-श्चन्द्रमा भौमो बुध जीव सितार्कजाः॥
ग्रहास्त्वामभिषिञ्चन्तु राहुः केतुश्च तर्पिताः॥

देव दानव गन्धर्व यक्ष राक्षस पन्नगाः॥
ऋषयो मुनयो गावो देव मातर एव च।
देवपत्न्यो द्रुमा नागा दैत्याश्चाप्सरसां गणाः॥

॥ सुरास्त्वामित्यादि मन्त्राः ॥

अस्त्राणि सर्वशस्त्राणि राजानो वाहनानि च ।
औषधानि च रत्नानि कालस्या-वयवाश्च ये ॥

सरित स्सागरा शशैला स्तीर्थानि जलदा नदाः ।
एते त्वामभिषिञ्चन्तु सर्व-कामार्थ सिद्धये ॥

विघ्नेशः क्षेत्रपो दुर्गा लोकपाला नवग्रहाः ।
सर्वकामप्रदा नित्यं यच्छन्तु तव मङ्गलम् ॥

गङ्गानदी महापुण्या सरयू गण्डकी तथा ।
गोमती धूतपापा च बाहुदा च सरस्वती ॥

गोदावरी भीमरथी कृष्णवेणी कुमुद्वती ।
तुङ्गभद्रा च कावेरी ताम्रपर्णी च कौशिकी ।
नद्यस्त्वामभिषिञ्चन्तु तोयैः पातक नाशनैः ॥

ऋग्वेदोऽथ यजुर्वेद स्सामवेद स्तथैव च ।
अथर्ववेदश्चत्वारोऽप्यभिषिञ्चन्तु पुण्यदाः ॥

लवणक्षीरतोयौ च घृतमण्डोदक स्तथा ।
दधिमण्डोदकश्चैव सुरोदश्चापि सागरः ॥

॥ सुरास्त्वामित्यादि मन्त्राः ॥

तथैवेक्षुरसोदश्च ततः स्वादूदकश्च यः।
एते त्वामभिषिञ्चन्तु सागराः पुण्य वारिभिः॥

महाकल्पश्च कल्पश्च मन्वन्तर युगानि च।
सर्व्वंत्सरा स्तथा सर्वे तथैवायनयो द्वयम्॥

ऋतवश्च तथा मासाः पक्षौ रात्र्यहनी तथा।
सन्ध्याश्च तिथयश्चैव मुहूर्ताः करणानि च।
एते त्वामभिषिञ्चन्तु कालस्यावयवा शशुभाः॥

॥ दीपाराधन मन्त्राः [1] ॥

[५३]

१. तत्पुरुषाय विद्महे महादेवाय धीमहि ।

तन्नो रुद्रः प्रचोदयात् ॥

२. तत्पुरुषाय विद्महे वक्रतुण्डाय धीमहि ।

तन्नो दन्तिः प्रचोदयात् ॥

३. तत्पुरुषाय विद्महे चक्रतुण्डाय धीमहि ।

तन्नो नन्दिः प्रचोदयात् ॥

४. तत्पुरुषाय विद्महे महासेनाय धीमहि ।

तन्न-ष्णमुखः प्रचोदयात् ॥

५. तत्पुरुषाय विद्महे सुवर्णपक्षाय धीमहि ।

तन्नो गरुडः प्रचोदयात् ॥

॥ दीपाराधन मन्त्राः [I] ॥

६. वे॒दा॒त्म॒नाय॑ वि॒द्म॒हे हि॒र॒ण्य॒ग॒र्भाय॑
धी॒म॒हि । तन्नो॑ ब्र॒ह्म प्र॒चो॒दया॑त् ॥

७. ना॒रा॒य॒णाय॑ वि॒द्म॒हे वा॒सु॒दे॒वाय॑ धी॒म॒हि ।
तन्नो॑ वि॒ष्णुः प्र॒चो॒दया॑त् ॥

८. व॒ज्र॒न॒खाय॑ वि॒द्म॒हे ती॒क्ष्ण॒द ॐ ष्ट्राय॑
धी॒म॒हि । तन्नो॑ ना॒र॒सि ॐ॒हः प्र॒चो॒दया॑त् ॥

९. भा॒स्व॒काय॑ वि॒द्म॒हे म॒ह॒द्यु॒ति॒क॒राय॑
धी॒म॒हि । तन्नो॑ आ॒दि॒त्यः प्र॒चो॒दया॑त् ॥

१०. वै॒श्व॒ान॒राय॑ वि॒द्म॒हे ला॒ली॒लाय॑ धी॒म॒हि ।
तन्नो॑ अ॒ग्निः प्र॒चो॒दया॑त् ॥

॥ दीपाराधन मन्त्राः [2] ॥

११. का॒त्या॒य॒नाय॑ वि॒द्महे॑ क॒न्यकु॑मा॒रि
धी॒महि॑ । तन्नो॑ दु॒र्गिः प्रचो॑दयात् ॥

१. यो दे॒वानां॑ प्रथ॒मं पु॒रस्ता॒द्विश्वा॒धियो॑ रु॒द्रो
म॒हर्षिः॑ । हि॒र॒ण्यग॒र्भं प॑श्यत् जा॒यमा॑नः स
नो दे॒वश्शु॒भया॑ स्मृ॒त्या-स्सँय्यु॑नक्तु ॥

२. यस्मा॒त्पर॒-न्नाप॑रमस्ति॒ किञ्चि॒द्यस्मा॒-
न्नाणी॑यो न ज्या॒योऽस्ति॒ कश्चि॑त् । वृ॒क्ष इव॑
स्तब्धो॑ दि॒वि तिष्ठ॑त्येक॒स्तेने॒दं पूर्णं॑ पु॒रुषे॑ण
सर्व॑म् ॥

॥ दीपाराधन मन्त्राः [2] ॥

३. न कर्मणा न प्रजया धनेन त्यगेनैके
अमृतत्वमानशुः । परेण नाकन्निहितङ्गुहायाँ-
व्विभ्राजदेतद्यतयो विशन्ति ॥

४. वेदान्त विज्ञान सुनिश्चितार्था स्सन्यास
योगाद्यतय-श्शुद्धसत्त्वाः ॥ ते ब्रह्मलोके तु
परान्त काले परामृतात्परिमुच्यन्ति सर्वे ॥

५. दहँ-व्विपापं परमेशमभूतँ-
य्यत्पुण्डरीकं पुरमद्ध्य स ॐ स्थम् । तत्रापि
दहङ्गगनँ- व्विशोक- स्तस्मिन् यदन्त-
स्तदुपासितव्यम् ॥

॥ दीपाराधन मन्त्राः [2] ॥

४. यो वेदादौ स्वरः प्रोक्तो वेदान्ते च
प्रतिष्ठितः। तस्य प्रकृतिलीनस्य यः परस्स
महेश्वरः॥

७. सद्योजातं प्रपद्यामि सद्योजाताय वै
नमो नमः। भवेभवे नातिभवे भवस्वमाम्॥
भवोद्भवाय नमः॥

८. वामदेवाय नमो ज्येष्ठाय नम
श्श्रेष्ठाय नमो रुद्राय नमः कालाय नमः
कलविकरणाय नमो बलविकरणाय नमो
बलाय नमो बलप्रमथनाय नमस्सर्वभूत-
दमनाय नमो मनोन्मनाय नमः॥

॥ दीपाराधन मन्त्राः [2] ॥

९. अ॒घो॒रे॒भ्योऽथ॑ घो॒रे॒भ्यो॑ घो॒र॒
घो॒र॒त॒रे॒भ्यः॑ । स॒र्वे॒भ्य॒-स्स॒र्व॒ श॒र्वे॒भ्यो॑ नम॑स्ते
अस्तु॑ रु॒द्र रू॒पे॒भ्यः॑ ॥

१०. तत्पु॑रुषाय वि॒द्महे॑ म॒हादे॒वाय॑
धि॒महि॑ । तन्नो॑ रु॒द्रः प्र॒चोद॑यात् ॥

११. ई॒शान॑ स्स॒र्व वि॒द्याना॑मीश्वर-स्स॒र्व
भू॒ता॒नां ब्र॒ह्मा॑धिपति॒ ब्र॒ह्म॒णोऽधि॑पति॒ ब्र॒ह्मा॑
शि॒वो मे॑ अस्तु सदा॑शि॒वोम् ॥

॥ दीपाराधन मन्त्राः [3] ॥

१. योऽसौ तपन्नुदेति । स सर्वेषां भूतानां
प्राणानादायोदेति । मामे प्रजाया मा पशूनाम् ।
मा मम प्राणानादायोदगाः ॥

२. असौ योऽस्तमेति । स सर्वेषां भूतानां
प्राणानादायास्तमेति । मा मे प्रजाया मा
पशूनाम् । मामम प्राणानादायास्तङ्गाः ॥

३. असौ य आपूर्यति । स सर्वेषां
भूतानां प्राणैरापूर्यति । मामे प्रजाया मा
पशूनाम् । मा मम प्राणैरापूरिष्ठाः ॥

४. असौ योऽपक्षीयति । स सर्वेषां
भूतानां प्राणैरपक्षीयति । मा मे प्रजाया मा

॥ दीपाराधन मन्त्राः [3] ॥

पशूनाम् । मा मम प्राणैरपक्षेष्ठाः ॥

५. अमूनि नक्षत्राणि । सर्वेषां भूतानां
प्राणैरप प्रसर्पन्ति चोत्सर्पन्ति च । मामे
प्रजाया मा पशूनाम् । मा मम प्राणैरप प्रसृपत
मोत्सृपत ॥

६. इमे मासाश्चार्द्धमासाश्च । सर्वेषां
भूतानां प्राणैरप प्रसर्पन्ति चोत्सर्पन्ति च । मा
मे प्रजाया मा पशूनाम् । मा मम प्राणैरप
प्रसृपत मोत्सृपत ॥

७. इम ऋतवः । सर्वेषां भूतानां

॥ दीपाराधन मन्त्राः [3] ॥

प्रा॒णैरप॑ प्रस॒र्पन्ति॑ चो॒त्स॒र्पन्ति॑ च । मा मे॑
 प्र॒जाया॑ मा प॒शूनाम् । मा मम॑ प्रा॒णैरप॑प्रसृप॒त॒
 मो॒त्सृप॑त ॥

८. अ॒य ॐ सँ॒व्वत्स॒रः । सर्वे॑षां भू॒तानां॑
 प्रा॒णैरप॑ प्रस॒र्पति॑ चो॒त्स॒र्पति॑ च । मा मे॑
 प्र॒जाया॑ मा प॒शूनाम् । मा मम॑ प्रा॒णैरप॑प्रसृप॒
 मो॒त्सृप॑ ॥

९. इ॒दम॑हः । सर्वे॑षां भू॒तानां॑ प्रा॒णैरप॑
 प्रस॒र्पति॑ चो॒त्स॒र्पति॑ च । मा मे॑ प्र॒जाया॑ मा
 प॒शूनाम् । मा मम॑ प्रा॒णैरप॑ प्रसृप॒ मो॒त्सृप॑ ॥

॥ दीपाराधन मन्त्राः [3] ॥

१०. इ॒य ऽ॒रा॒त्रिः । स॒र्वे॒षां भू॒ता॒नां प्रा॒णै॒रप॑
प्र॒स॒र्प॒ति चो॒त्स॒र्प॒ति च । मा मे॑ प्र॒जा॒या मा
प॒शूना॑म् । मा म॒म प्रा॒णै॒रप॑ प्र॒सृ॒प मो॒त्सृ॒प ॥

ओं भूर्भु॒वस्स्वः । ए॒त॒द्वो मि॒थु॒नं मा नो
मि॒थु॒न ऽ॒री॒ढ्वम् ॥

॥ दीपाराधन मन्त्राः [4] ॥

१. ब्रा॒ह्म॒ण ए॒क॒हो॒ता । स य॒ज्ञः । स मे॑ द॒दातु॑
प्र॒जां प॒शून्पु॒ष्टिँ॒य्य॒शः । य॒ज्ञश्च॑ मे॒ भूयात् ॥

२. अ॒ग्नि-द्वि॒हो॒ता । स भ॒र्ता । स मे॑ द॒दातु॑
प्र॒जां प॒शून्पु॒ष्टिँ॒य्य॒शः । भ॒र्ता च॑ मे॒ भूयात् ॥

३. पृ॒थि॒वी त्रि॒हो॒ता । स प्र॒ति॒ष्ठा । स मे॑
द॒दातु॑ प्र॒जां प॒शून्पु॒ष्टिँ॒य्य॒शः । प्र॒ति॒ष्ठा च॑ मे॒
भूयात् ॥

४. अ॒न्तरि॒क्षज्य॑तुर्हो॒ता । स वि॒ष्ठाः । स
मे॑ द॒दातु॑ प्र॒जां प॒शून्पु॒ष्टिँ॒य्य॒शः । वि॒ष्ठाश्च॑ मे॒
भूयात् ॥

269

॥ दीपाराधन मन्त्राः [4] ॥

५. वा॒युः प॒ञ्च॑होता । स प्रा॒णः । स मे
ददातु प्रा॒जां प॒शून्पु॑ष्टिँ॒य्यशः॑ । प्रा॒णश्च॑ मे
भूयात् ॥

६. च॒न्द्रमा॒ षड्॑होता । स ऋ॒तून्
कल्प॑याति । स मे ददातु प्रा॒जां प॒शून्पु॑ष्टिँ॒-
य्यशः॑ । ऋ॒तवश्च॑ मे कल्प॑न्ताम् ॥

७. अ॒न्नं स॒प्त॑होता । स प्रा॒णस्य॑ प्रा॒णः ।
स मे ददातु प्रा॒जां प॒शून्पु॑ष्टिँ॒य्यशः॑ । प्रा॒णस्य॑
च मे प्रा॒णो भू॑यात् ॥

८. द्यौ॒र॒ष्ट॑होता । सोऽना॒धृष्यः॑ । स मे
ददातु प्रा॒जां प॒शून्पु॑ष्टिँ॒य्यशः॑ । अ॒ना॒धृष्यश्च॑ मे

॥ दीपाराधन मन्त्राः [4] ॥

भूयासम् ॥

९. आ॒दि॒त्यो न॑व॒होता । स ते॒ज॒स्वी ।
स मे॑ द॒दातु॑ प्र॒जां प॒शून्पु॒ष्टिँ॑य्य॒शः । ते॒ज॒स्वी
च भूया॑सम् ॥

१०. प्र॒जाप॑ति॒र्दश॑होता । स इ॒दं सर्व॑म् ॥
स मे॑ द॒दातु॑ प्र॒जां प॒शून्पु॒ष्टिँ॑य्य॒शः । सर्व॑ञ्च
मे भूया॑त् ॥

॥ दीपाराधन मन्त्राः [5] ॥

१. आज्येन जुहोति । अग्ने वा एतद्रूपम् ।
 यदाज्यम् । यदाज्येन जुहोति । अग्निमेव
 तत्प्रीणाति ॥

२. मधुना जुहोति । महत्यैवा एतद्देवतायै
 रूपम् । यन्मधु । यन्मधुना जुहोति ।
 महतीमेव तद्देवतां प्रीणाति ॥

३. तण्डुलैर्जुहोति । वसूनां वा
 एतद्रूपम् । यत्तण्डुलाः । यत्तण्डुलैर्जुहोति ।
 वसूनेव तत्प्रीणाति ॥

॥ दीपाराधन मन्त्राः [5] ॥

४. पृथु^१कै जुहोति । रुद्राणां^२ व्वा
 एतद्रूपम् । यत्पृथुकाः^३ । यत्पृथुकै जुहोति ।
 रुद्रानेव तत्प्रीणाति ॥

५. लाजै^१ जुहोति । आदित्यानां^२ व्वा
 एतद्रूपम् । यल्लाजाः^३ । यल्लाजै जुहोति ।
 आदित्यानेव तत्प्रीणाति ॥

६. करम्बै^१ जुहोति । विश्वेषां^२ व्वा
 एतद्देवतानां^३ रूपम् । यत्करम्बाः^४ । यत्करम्बै^५
 जुहोति । विश्वानेव तद्देवान्प्रीणाति ॥

॥ दीपाराधन मन्त्राः [5] ॥

७. धानाभिर्जुहोति । नक्षत्राणां वा
एतद्रूपम् । यद्धानाः । यद्धानाभिर्जुहोति ।
नक्षत्राण्येव तत्प्रीणाति ॥

८. सक्तुभिर्जुहोति । प्रजापते वा
एतद्रूपम् । यथ्सक्तवः । यथ्सक्तुभिर्जुहोति ।
प्रजापतिमेव तत्प्रीणाति ॥

९. मसूस्यैर्जुहोति । सर्वासां वा
एतद्देवतानां ॐ रूपम् । यन्मसूस्यानि ।
यन्मसूस्यैर्जुहोति । सर्वा एव तद्देवताः
प्रीणाति ॥

॥ दीपाराधन मन्त्राः [5] ॥

१०. प्रि॒य॒ङ्गु॒त॒ण्डु॒लै॑ जु॒होति॑ । प्रि॒या॒ङ्गा॑
ह॒ वै ना॒मै॒ते । ए॒तै॒ वै दे॒वा अ॒श्व॒स्या॒ङ्गा॑नि॒
स॒म॒द॒धुः । यत्प्रि॒य॒ङ्गु॒त॒ण्डु॒लै॑ जु॒होति॑ ।
अ॒श्व॒स्यै॒वा॒ङ्गा॑नि॒ स॒न्द॒धाति॑ ॥

११. द॒शा॒न्ना॒नि जु॒होति॑ । द॒शाक्ष॑रा
वि॒राट् । वि॒राट् कृ॒त्स्न॒स्या॒न्ना॒द्य॒स्या॒व॒रु॒द्ध्यै॑ ॥

275

॥ दीपाराधन मन्त्राः [6] ॥

१. ए॒ष वै वि॒भू ना॑म॒ य॒ज्ञः । सर्व॑ऽह॒वै तत्र॑
वि॒भु भ॑वति । यत्रै॒तेन॑ य॒ज्ञेन॑ यज॒न्ते ॥
२. ए॒ष वै प्र॒भू ना॑म॒ य॒ज्ञः । सर्व॑ऽह॒वै तत्र॑
प्र॒भु भ॑वति । यत्रै॒तेन॑ य॒ज्ञेन॑ यज॒न्ते ॥
३. ए॒ष वा ऊ॒र्जस्वा॒-ना॑म॒ य॒ज्ञः । सर्व॑ऽह॒वै तत्रो॑र्जस्वद्भवति । यत्रै॒तेन॑ य॒ज्ञेन॑ यज॒न्ते ॥
४. ए॒ष वै प॒यस्वा॒-ना॑म॒ य॒ज्ञः । सर्व॑ऽह॒वै तत्र॑ प॒यस्वद्भव॑ति । यत्रै॒तेन॑ य॒ज्ञेन॑ यज॒न्ते ॥
५. ए॒ष वै वि॒धृतो॑ ना॒म॒ य॒ज्ञः । सर्व॑ऽह॒वै तत्र॑ वि॒धृतं॑ भवति । यत्रै॒तेन॑ य॒ज्ञेन॑ यज॒न्ते ॥

॥ दीपाराधन मन्त्राः [6] ॥

६. ए॒ष वै व्यावृ॑त्तो॒ नाम॑ य॒ज्ञः । सर्व॑ ॐ ह॒वै
तत्र॑ व्यावृ॑त्तं भवति । यत्रै॒तेन॑ य॒ज्ञेन॑
यज॑न्ते ॥

७. ए॒ष वै प्रति॑ष्ठितो॒ नाम॑ य॒ज्ञः । सर्व॑ ॐ ह॒वै
वै तत्र॑ प्रति॑ष्ठितं भवति । यत्रै॒तेन॑ य॒ज्ञेन॑
यज॑न्ते ॥

८. ए॒ष वै तेज॑स्वी॒ नाम॑ य॒ज्ञः । सर्व॑ ॐ ह॒वै
तत्र॑ तेज॑स्वि भवति । यत्रै॒तेन॑ य॒ज्ञेन॑ यज॑न्ते ॥

९. ए॒ष वै ब्र॑ह्मवर्च॒सी नाम॑ य॒ज्ञः । आ॒ह वै
तत्र॑ ब्रा॒ह्म॒णो ब्र॑ह्मवर्च॒सी जा॑यते । यत्रै॒तेन॑
य॒ज्ञेन॑ यज॑न्ते ॥

277

॥ दीपाराधन मन्त्राः [6] ॥

१०. ए॒ष वा अ॑ति॒व्या॒धी नाम॑ य॒ज्ञः । आ॒ह
वै तत्र॑ रा॒ज॒न्योऽति॒व्या॒धी जा॑यते । यत्रै॒तेन॑
य॒ज्ञेन॑ यजन्ते ॥

११. ए॒ष वै दी॒र्घो नाम॑ य॒ज्ञः । दी॒र्घायु॑षो ह
वै तत्र॑ म॒नु॒ष्या भ॑वन्ति । यत्रै॒तेन॑ य॒ज्ञेन॑ यजन्ते ॥

१२. ए॒ष वै क॒लृ॒प्तो नाम॑ य॒ज्ञः । क॒ल्प॑ते ह
वै तत्र॑ प्र॒जाभ्यो॑ यो॒गक्षे॑मः । यत्रै॒तेन॑ य॒ज्ञेन॑
यजन्ते ॥

॥ धूप-दीप-नीराजन मन्त्राः ॥

[५५]

धूपम्-

धूर॑सि धूर्व॑ धूर्व॑न्त-न्धूर्व॑तँ-य्योऽस्मा-
 न्धूर्व॑ति तन्धूर्व॑ यँव्वयन्धूर्वा॑म-स्त्व- न्दे॒वाना॑-
 मसि॑ सस्नि॑तमं पप्रि॑तम्-न्जुष्ट॑तमँ-व्वहि॑नतम
 -न्दे॒वहू॑तम्-महु॑तमसि हवि॑र्द्धान- न्दृ॑ ७ हस्व॑
 माह्वा॑ मि॒त्रस्य॑ त्वा चक्षु॑षा प्रेक्षे॑ मा भे॒ मा
 सं॒व्वि॑कथा मा त्वा हि॑ ७ सिषम्॑ ॥

279

॥ धूप-दीप-नीराजन मन्त्राः ॥

दीपम्-

॥

उद्दीप्यस्व जा॒तवे॒दोऽप॒घ्न-त्रि॒रृ॒तिं॑ म॒म॑ ।

प॒शूँश्च॑ म॒ह्यमा॑व॒ह जी॒वन॑ज्य दि॒शोदि॑श ॥

मा नो॑ हि ॐ सी॒ज्जा॑तवे॒दो गा॒मश्वं॑

पु॒रुष॑ज्जग॒त् । अ॒बिभ्र॑द॒ग्न आ॑ग॒हि श्रि॒या मा॑

प॒रि पा॑तय ॥

॥ धूप-दीप-नीराजन मन्त्राः ॥

पञ्चमुख दीपम्-

सप्रथ॑ स॒भां मे गोपा॑य । ये च स॒भ्या-
स्स॒भास॑दः । तानिन्द्रि॑यावतः कुरु । सर्व॑मायु-
रुपा॑सताम् । अहे॑ बु॒द्धि॒नय॑ मन्त्रं मे गोपा॑य ।
य॒मृष॑य- स्त्रै॒वि॒दावि॒दुः । ऋच॑स्सामा॒नि
यजू॑ ऽषि । सा हि श्रीर॒मृता॑स॒ताम् ॥

पञ्च॑हूतो ह॒ वै नामै॑षः । तँ॒व्वा ए॒तं
पञ्च॑हूत॒ ऽ सन्त॑म् । पञ्च॑हो॒तेत्या॑ च॒क्षते॑
प॒रोक्षे॑ण । प॒रोक्ष॑प्रि॒या इव॑ हि दे॒वाः ॥

॥ धूप-दीप-नीराजन मन्त्राः ॥

नीराजनम्-

सो॒मो वा ए॒तस्य॑ रा॒ज्यमा॑दत्ते । यो रा॒जा
स॒न्ना॒ज्यो वा सो॒मेन॑ यज॒ते । दे॒वसु॒वामे॒तानि॑
ह॒वी ॐ षि॑ भव॒न्ति । ए॒ताव॑न्तो वै दे॒वाना॑ ॐ
स॒वाः । त ए॒वास्मै॑ स॒वान्प्र॑यच्छन्ति । त ए॒नं
पुन॑स्सुवन्ते रा॒ज्याय॑ । दे॒वसू॑ रा॒जा भव॑ति ॥

ब॒हु॒ग्वै ब॒ह्व॒श्वायै॑ ब॒ह्व॒जावि॒कायै॑ ॥
ब॒हु ब्री॒हिय॒वायै॑ ब॒हुमा॑ष ति॒लायै॑ ॥ ब॒हु
हि॒र॒ण्यायै॑ ब॒हुह॒स्तिकायै॑ । ब॒हु दा॒सपू॒रुषायै॑ ॥
र॒यि॒म॒त्यैपु॒ष्टि॒म॒त्यै । ब॒हुरा॑य॒स्पोषायै॑ रा॒जाऽस्तु॑ ॥

॥ प्रोक्षण-प्राशन मन्त्राः ॥

दे॒वस्य॑ त्वा स॒वितुः॑ प्र॒सवे॑ । अ॒श्विनो॑
 बा॒हुभ्याम्॑ । पू॒ष्णो ह॒स्ताभ्याम्॑ । अ॒श्विनो॑
 भै॒षज्ये॑न । तेज॑से ब्र॒ह्मव॑र्चसा॒याभि॑-
 षि॒ञ्चामि॑ ॥

दे॒वस्य॑ त्वा स॒वितुः॑ प्र॒सवे॑ । अ॒श्विनो॑
 बा॒हुभ्याम्॑ । पू॒ष्णो ह॒स्ताभ्याम्॑ । सर॑स्वत्यै
 भै॒षज्ये॑न । वी॒र्या॑या-त्रा॒द्याया॑-भि॒षिञ्चा॑मि ॥

दे॒वस्य॑ त्वा स॒वितुः॑ प्र॒सवे॑ । अ॒श्विनो॑
 बा॒हुभ्याम्॑ । पू॒ष्णो ह॒स्ताभ्याम्॑ । इन्द्र॑स्ये-
 न्द्रि॒येण॑ । श्रि॒यै यश॑से ब॒लाया॑भि॒षिञ्चा॑मि ॥

283

॥ प्रोक्षण-प्राशन मन्त्राः ॥

दे॒वस्य॑ त्वा स॒वितुः॑ प्र॒स॒वेऽश्विनो॑
 ब॒र्हा॒भ्याम्॑ पू॒ष्णो ह॒स्ता॒भ्या॑ ७ सर॒स्वत्यै॑ वा॒चो
 य॒न्तु र्य॒न्त्रेणा॒ग्नेस्त्वा॑ सा॒म्राज्ये॑नाभि-
 षि॒ञ्चामीन्द्र॑स्य त्वा सा॒म्राज्ये॑नाभि॒षिञ्चामि॑
 बृ॒ह॒स्प॒तेस्त्वा॑ सा॒म्राज्ये॑नाभि॒षिञ्चामि॑ ॥

आ॒यु॒रा॒शास्ते॑ऽयँ-य्यज॑मा॒नोऽसौ॑ ।

आ॒यु॒रा॒शास्ते॑ । सु॒प्र॒जास्त्व॒मा॒शास्ते॑ ।
 स॒जा॒त॒व॒न॒स्या॒मा॒शास्ते॑ । उ॒त्तरा॑न्दे॒वय॒ज्या-
 मा॒शास्ते॑ । भू॒यो ह॒विष्कर॑ण॒मा॒शास्ते॑ ।
 दि॒व्य॒न्धा॒मा॒शास्ते॑ । वि॒श्वं प्रि॒यमा॒शास्ते॑ ।
 तद॑श्या॒त्तदृ॑द्ध्य॒यात् । तद॑स्मै दे॒वा रा॑सन्ताम् ॥

॥ प्रोक्षण-प्राशन मन्त्राः ॥

तद॒ग्नि॒ दे॒वो दे॒वेभ्यो॒ वन॑ते । व॒यम॒ग्ने
 म॒नुषाः॑ । इ॒ष्टञ्च॑ वी॒तञ्च॑ । उ॒भे च॑ नो
 द्यावा॑पृथि॒वी अ॒ ॐ ह॒स्पाता॑म् । इ॒ह गति॑
 वा॒मस्ये॒दञ्च॑ । नमो॑ दे॒वेभ्यः॑ ॥

द्रुप॒दादि॒वेन्मुमु॒चानः॑ । स्वि॒त्र स्स्ना॒त्वी
 म॒लादि॒व । पू॒तं प॒वित्रे॑णो॒वाज्य॑म् । आ॒पः
 श॒शुन्ध॑न्तु॒ मै॒नसः॑ ॥ भूर्भुव॒स्सुवो॒ भूर्भुव॒स्सुवः॑ ॥

285

॥ प्रोक्षण-प्राशन मन्त्राः ॥

अकाल मृत्युहरणं सर्वव्याधि निवारणं
समस्तपापक्षयकरंपादोदकं शुभम् ॥

आ॒म॒या॒वी॒ चि॒न्वी॒त । आ॒पो॒ वै भे॒ष॒ज॒म् ।
भे॒ष॒ज॒मे॒वा॒स्मै॒ क॒रो॒ति । स॒र्व॒मा॒यु॒रे॒ति ॥

॥ आशीर्वाद मन्त्राः ॥

[५६]

पर्याप्त्या॑ अनन्तरा॑याय॒ सर्वस्तोमोऽतिरा॑त्र
 उत्त॑ममह॒ भवति॑ सर्वस्याप्त्यै॒ सर्वस्य॑ जित्यै॒
 सर्वमे॒व तेनाऽऽप्नोति॑ सर्वञ्जयति॑ ॥

ऋद्ध्य॑स्म ह॒व्यै नम॑सोपसद्य॑ । मि॒त्रन्दे॒वं
 मि॒त्रधे॑यन्नो अस्तु । अनू॒रा॒धान् ह॒विषा॑
 वर्द्ध॑यन्तः । श॒तज्जी॑वेम श॒रद॑ स्स॒वीराः॑ ॥

नवो॑नवो भवति॒ जाय॑मानोऽह॒नाङ्के॑तु-
 रुष॑सामेत्य॒ग्रे । भा॒गन्दे॒वेभ्यो॑ वि॒दधा॑त्या॒य-
 न्प्रच॑न्द्रमा-स्तिरति दी॒र्घमा॑युः ॥

सुम॑ङ्ग॒लीरि॑यँ-व्व॒धूरि॑मा॒७स॑मेत॒ पश्य॑त ।
 सौभा॑ग्यम॒स्यै द॒त्त्वा या॑थास्तुं वि॒परे॑तन ॥

287

॥ आशीर्वाद मन्त्राः ॥

इ॒मान्त्वमिन्द्रमी॒द्व स्सु॒पुत्रा ॐ सु॒भगा॑ङ्कुरु ।

दशा॑स्यां पु॒त्राना॑धेहि पति॑-मेकाद॒शङ्कृ॑धि ॥

अ॒ग्निस्तु॒विश्र॑वस्तमं तु॒वि ब्र॑ह्माणमुत्त॒मम् ।

अतूर्तं॑ श्राव॒यत्पतिं॑ पु॒त्रं द॑दाति दा॒शुषे॑ ॥

य॒शस्करं॑ ब॒लव॑न्तं प्र॒भुत्वं तमे॒व

राजा॑ऽधि॒पति॑ ब॒भूव । सङ्की॑र्ण नागाश्व॒पति॑

न॒राणां सु॒मङ्ग॑ल्यं स॒ततं॑ दी॒र्घमा॑युः ॥

श॒तमा॑नं भ॒वति॑ । श॒तायुः॑ पु॒रुष॑-

श॒शते॑न्द्रि॒यः । आ॒युष्ये॒वेन्द्रि॒ये प्र॑ति॒तिष्ठ॑ति ॥

॥ हरिः ओ(३)म् ॥

